

Australian Government

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

MEKONG

RISK MONITOR

ฉบับที่ 2

เมษายน 2026

Australian Government

ข้อสงวนสิทธิ์

สิ่งพิมพ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียผ่านกระทรวงการต่างประเทศและการค้า โดยความคิดเห็นที่แสดงในสิ่งพิมพ์ฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว และไม่จำเป็นต้องเป็นความคิดเห็นของรัฐบาลออสเตรเลีย

© 2026 Global Initiative Against Transnational Organized Crime
สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามทำซ้ำ คัดลอก หรือเผยแพร่ส่วนหนึ่งส่วนใดของสิ่งพิมพ์ฉบับนี้
ไม่ว่าในรูปแบบหรือโดยวิธีการใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก
Global Initiative Against Transnational Organized Crime

ติดต่อสอบถามได้ที่:

Global Initiative Against Transnational Organized Crime
Avenue de France 23
Geneva, CH-1202
Switzerland

www.globalinitiative.net

เกี่ยวกับ MEKONG RISK MONITOR

ยินดีต้อนรับสู่ Mekong Risk Monitor ฉบับที่ 2 รายงานฉบับนี้เป็นสิ่งพิมพ์รายคาบของ Mekong Network to Counter Transnational Crime (MNET-CTC) ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินงานร่วมกันระหว่าง Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC) และรัฐบาลออสเตรเลีย รายงานฉบับนี้ติดตามพัฒนาการของเศรษฐกิจผิดกฎหมายในประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม ตลอดจนความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจผิดกฎหมายดังกล่าวกับประเด็นด้านการพัฒนาระดับภูมิภาค การกำกับดูแล และความมั่นคง รายงานอาศัยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ เช่น นักข่าว เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และการติดตามตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลเปิดเพื่อนำเสนอการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ที่อ้างอิงหลักฐานเกี่ยวกับภัยคุกคามและความเปราะบางที่กำลังก่อตัวขึ้น

ในฉบับนี้

บทความแรกนำเสนอการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับแขวงคำม่วน ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญของอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในประเทศลาว โดยพิจารณาว่าความใกล้ชิดกับพรมแดนไทยและเวียดนาม การขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐานด้านการค้า การลงทุนที่เชื่อมโยงกับจีน และความอุดมสมบูรณ์ทางชีวภาพของพื้นที่ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้แขวงคำม่วนมีความเปราะบางต่อการถูกแสวงหาประโยชน์ โดยเครือข่ายอาชญากรรม บทความที่สอง อ้างอิงจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ขายเสฟตีดในประเทศกัมพูชาเพื่อศึกษาราคาและความสามารถในการเข้าถึงเสฟตีดในพื้นที่ศึกษาสามแห่ง บทความที่สามวิเคราะห์การใช้บัญชีม้า (mule accounts) ทั้งในนามบุคคลและนิติบุคคลเพื่อฟอกเงินหรือเคลื่อนย้ายรายได้ที่ได้มาจากกิจกรรมผิดกฎหมาย โดยมุ่งเน้นกรณีศึกษาในประเทศไทย และนำเสนอข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานกำกับดูแลทั่ว ภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง บทความสุดท้ายสำรวจผลกระทบของกฎระเบียบที่เพิ่งประกาศใช้ในประเทศเวียดนาม ซึ่งอาจส่งผลให้

รายงานแต่ละฉบับนำเสนอแนวโน้มและประเด็นสำคัญในตลาดอาชญากรรมของประเทศเหล่านี้ โดยนำพัฒนาการในระดับท้องถิ่นมาวิเคราะห์ภายใต้บริบทของพลวัตในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่กว้างขึ้น เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น งานวิจัยดังกล่าวมุ่งสนับสนุนการกำหนดนโยบายและการดำเนินโครงการบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นในการรับมือกับปัญหา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และพันธมิตรระหว่างประเทศ

เราขอเชิญชวนผู้อ่านและผู้มีส่วนร่วมทุกท่านร่วมแบ่งปันข้อเสนอแนะ ข้อมูลหรือแนวคิดสำหรับรายงานฉบับต่อไป โดยเฉพาะประเด็นที่สะท้อนแนวโน้มใหม่ เพิ่มหลักฐานเชิงประจักษ์จากแหล่งข้อมูลต้นทาง หรือช่วยอธิบายบริบทของพัฒนาการที่กำลังเกิดขึ้นในตลาดอาชญากรรมของภูมิภาค ติดต่อทีมงาน MNET-CTC ได้ที่: ioannis.vlassis@globalinitiative.net

เสียงของสื่ออิสระและภาคประชาสังคมถูกจำกัดมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ว่ามาตรการดังกล่าวไม่เพียงแต่กระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติอีกด้วย

โดยภาพรวม บทความทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่าอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงไม่ได้เกิดขึ้นจากจุดอ่อนเพียงประการเดียวหากแต่เกิดจากระบบของปัจจัยสนับสนุนและกลไกเอื้ออำนวยที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนจึงตอกย้ำถึงความจำเป็นของการตอบสนองในระดับภูมิภาคที่ครอบคลุมและเป็นองค์รวม ซึ่งมุ่งแก้ไขสาเหตุเชิงรากฐานและลดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แขวงคำม่วนบนทางแยกสำคัญ: การลงทุนและโครงสร้างพื้นฐานกำลังทำให้อิทธิพลของอาชญากรรมฝักรากลึกยิ่งขึ้นได้อย่างไร

๖๖ แขวงคำม่วนเป็นแขวงที่มีลักษณะชนบทเป็นส่วนใหญ่ มีภูมิประเทศเป็นภูเขาและอุดมด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีประชากรเพียงประมาณ 412,000 คน ตั้งอยู่ศูนย์กลางระหว่างประเทศไทยทางทิศตะวันตกและเวียดนามทางทิศตะวันออกในพื้นที่ตอนกลางที่ค่อนข้างแคบของ สปป.ลาว แขวงแห่งนี้เป็นเส้นทางลำเลียงสำคัญสำหรับการลักลอบขนสินค้าข้ามชาติของกลุ่มอาชญากรรมมาอย่างยาวนาน ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่า ยาเสพติด เงินสด หรือยานพาหนะ

แม้ว่าการลักลอบขนสินค้าจะเผชิญข้อจำกัดจากโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมที่ยังไม่พัฒนาและสภาพภูมิประเทศที่ทุรกันดารของแขวงคำม่วนมาโดยตลอด แต่ในขณะเดียวกันก็ได้รับประโยชน์จากพรมแดนที่สามารถลักลอบข้ามได้โดยง่ายและข้อจำกัดด้านการบังคับใช้กฎหมายทั่วทั้งแขวง ด้วยเหตุนี้ แขวงคำม่วนตลอดจนจังหวัดนครพนมของประเทศไทย และจังหวัดกว๋างบิ่ญของเวียดนามซึ่งอยู่ใกล้เคียง จึงเผชิญการตรวจยึดยาเสพติดและสัตว์ป่าผิดกฎหมายครั้งสำคัญจำนวนมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

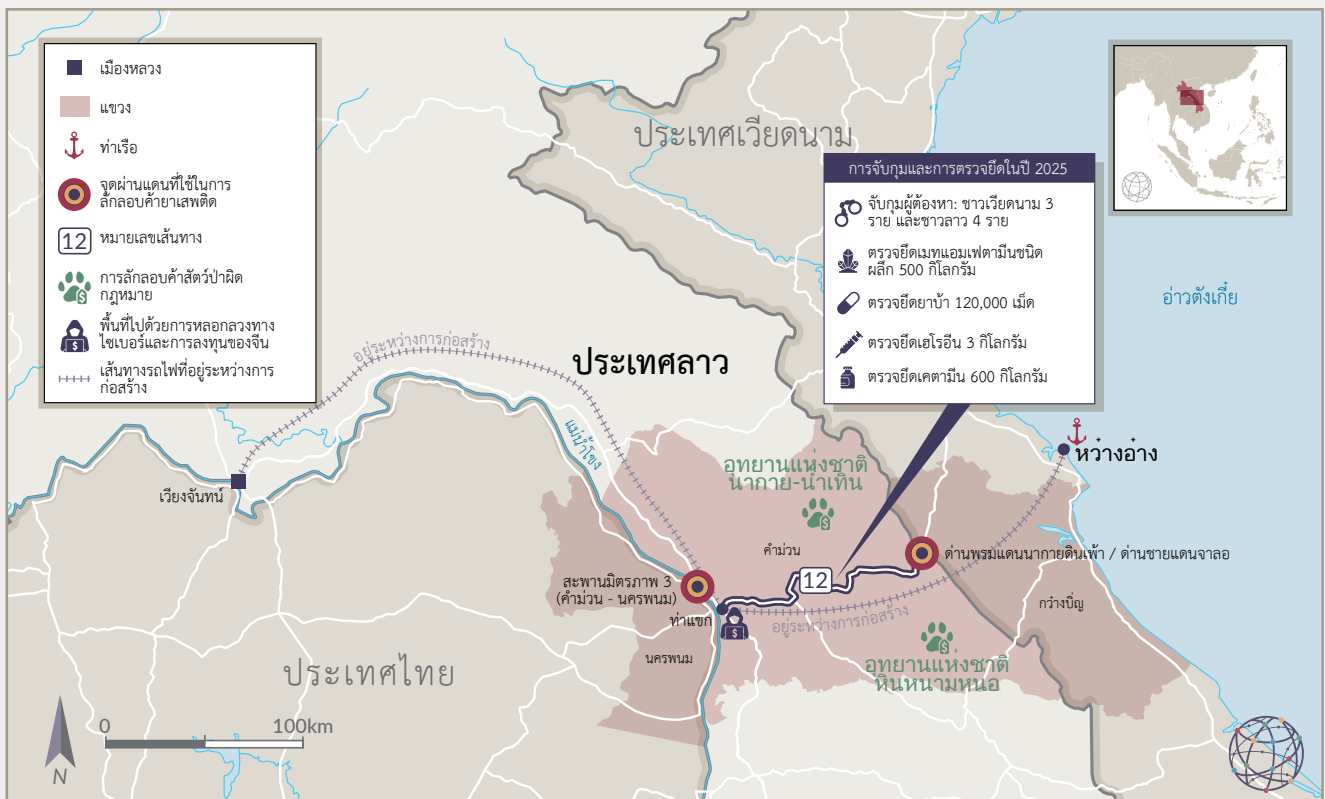
อย่างไรก็ตาม ในขณะที่แขวงคำม่วนกำลังดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และเผชิญกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของโครงการก่อสร้างต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงการศูนย์รวมความบันเทิงขนาดใหญ่แห่งใหม่และทางหลวง

ที่พาดผ่านทั้งแขวง ความเป็นไปได้ที่กิจกรรมอาชญากรรมหลายรูปแบบจะหยั่งรากลึกยิ่งขึ้นก็เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

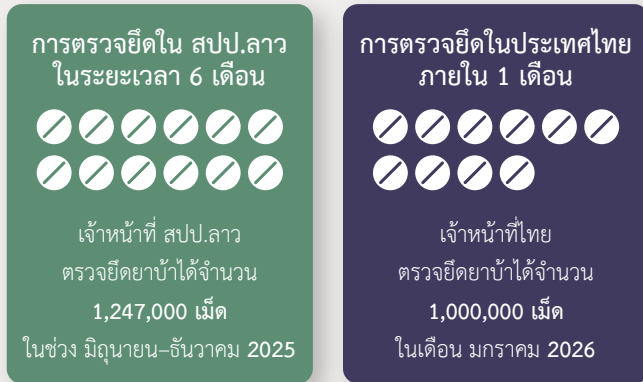
นอกเหนือจากภัยคุกคามดั้งเดิมอย่างการค้ายาเสพติดและการลักลอบค้าสัตว์ป่าแล้ว กิจกรรมผิดกฎหมายรูปแบบใหม่อื่น ๆ ยังเริ่มแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการขยายตัวในแขวงแห่งนี้ โดยเฉพาะปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์และกิจกรรมการฟอกเงิน แม้จะยังจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจขนาดและขอบเขตของตลาดผิดกฎหมายเหล่านี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ข้อจำกัดด้านการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบกับการมีอยู่ของเครือข่ายอาชญากรรมที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของแขวง ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจเพิ่มความเปราะบางของแขวงคำม่วนต่ออาชญากรรมที่เป็นองค์กรได้มากยิ่งขึ้น

เส้นทางลำเลียงยาเสพติด

เป็นที่ทราบกันว่ายาเสพติดปริมาณมาก ได้แก่ เมทแอมเฟตามีน (หรือที่เรียกกันในท้องถิ่นว่า “ยาบ้า”) เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก เคตามีน และเฮโรอีน

ภาพที่ 1 ทางหลวงหมายเลข 12 ของ สปป.ลาว เป็นหนึ่งในเส้นทางลักลอบขนสินค้าหลักของประเทศ

ภาพที่ 2 การตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนใน สปป.ลาว และประเทศไทย: เปรียบเทียบช่วงหกเดือนกับหนึ่งเดือน

แหล่งที่มา: กองตำรวจปราบปรามยาเสพติด แขวงคำม่วน รายงานยาเสพติดรายครึ่งปี 2025 กุมภาพันธ์ 2026

ถูกลักลอบลำเลียงจากเมียนมา ผ่าน สปป.ลาว และส่งต่อไปยังประเทศไทย กัมพูชา และเวียดนาม¹ แม้ว่าการบริโภคยาเสพติดภายในประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ยาเสพติดจำนวนมากยังคงถูกส่งต่อไปยังตลาดผู้บริโภคที่มีมูลค่าสูงกว่าในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

แขวงคำม่วนตั้งอยู่บนหนึ่งในเส้นทางเชื่อมทางบกที่สั้นที่สุดระหว่างประเทศไทยและเวียดนาม และทำหน้าที่เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ มาอย่างยาวนาน โดยทางหลวงหมายเลข 12 ของแขวงถือเป็นหนึ่งในเส้นทางลักลอบขนสินค้าที่สำคัญของประเทศ แม้ระยะทางจากนครท่าแขก เมืองเอกของแขวงคำม่วน ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงตรงข้ามกับจังหวัดนครพนมของประเทศไทย ไปยังด่านชายแดนจาลอในจังหวัดกว๋างบิ่ญของเวียดนาม จะมีระยะทางเพียง 150 กิโลเมตร (93 ไมล์) แต่ในปัจจุบันการเดินทางอาจใช้เวลาจนถึง 10 ชั่วโมง เนื่องจากสภาพถนนที่ยังไม่เอื้ออำนวย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไป ในเดือนมิถุนายน 2025 ขณะที่มีการประกาศเริ่มต้นงานเบื้องต้นสำหรับโครงการทางหลวงสายใหม่ เจ้าหน้าที่ไทยประเมินว่าระยะทางเดินทางจะลดลงเหลือเพียง 4 ชั่วโมง² แม้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจะช่วยเพิ่มความสะดวกในการคมนาคม แต่ก็อาจส่งผลให้การลักลอบขนสินค้าขยายตัวมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากในแต่ละปีมีการตรวจยึดและจับกุมผู้กระทำความผิดจำนวนมากตามแนวเส้นทางดังกล่าวอยู่แล้ว

ตัวอย่างเช่น ในปี 2025 เจ้าหน้าที่เวียดนามได้จับกุมชาวลาว 4 ราย และชาวเวียดนาม 3 ราย ขณะพยายามลักลอบขนเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกมากกว่า 500 กิโลกรัม ยาบ้า 120,000 เม็ด เฮโรอีน 3 กิโลกรัม และเคตามีน 600 กิโลกรัม ผ่านด่านชายแดนจาลอ³ การตรวจยึดยาเสพติดครั้งใหญ่ยังเกิดขึ้นเป็นประจำในจังหวัดนครพนม โดยเจ้าหน้าที่ไทยตรวจยึดยาเสพติดที่ลักลอบขนมาจากแขวงคำม่วนอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2026 เจ้าหน้าที่ไทยได้ตรวจยึดยาบ้าจำนวน 1 ล้านเม็ดที่ถูกลักลอบขนจากแขวงคำม่วนข้ามแม่น้ำโขง โดยมีการจับกุมชาวลาว 2 ราย ขณะที่ผู้ร่วมขบวนการรายอื่นสามารถหลบหนีไปได้⁴

แม้ว่าการตรวจยึดส่วนใหญ่จะไม่เกิดขึ้นในแขวงคำม่วนโดยตรง แต่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน แต่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของลาวก็สามารถตรวจยึดยาเสพติดในปริมาณมากได้เช่นกัน สถิติของกองตำรวจปราบปรามยาเสพติด แขวงคำม่วนแสดงให้เห็นว่า ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงธันวาคม 2025 เจ้าหน้าที่สามารถตรวจยึดยาบ้าได้มากกว่า 1.2 ล้านเม็ด และจับกุม ผู้ต้องสงสัยจำนวน 185 ราย ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดและการลำเลียงยาเสพติด⁵

แม้จะมีการตรวจยึดยาเสพติดจำนวนมาก แต่การทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของลาวยังเป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมยาเสพติด⁶ สปป.ลาวอยู่ในอันดับที่ 109 จาก 182 ประเทศ ในดัชนีการรับรู้การทุจริตประจำปี 2025 ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ⁷ มีรายงานว่าปัจจัยส่วนหนึ่งที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันมาจากค่าตอบแทนที่อยู่ในระดับต่ำของภาครัฐ โดยเงินเดือนเริ่มต้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในลาวอยู่ที่ประมาณ 3 ล้านกีบต่อเดือน (140 ดอลลาร์สหรัฐ)⁸ ซึ่งถูกมองว่าไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพภายใต้ภาวะเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูง⁹

แหล่งที่มาของสัตว์ป่าผิดกฎหมาย

สปป.ลาวตั้งอยู่ ณ จุดเชื่อมโยงระหว่างประเทศสำคัญที่เป็นทั้งแหล่งบริโภคและแหล่งส่งออกผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าผิดกฎหมาย ได้แก่ กัมพูชา ไทย เมียนมา เวียดนาม และจีน โดยลาวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการขนส่งผ่านและการกระจายสินค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายที่ได้มาจากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมาเป็นเวลานาน

สปป.ลาวเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) มาตั้งแต่ปี 2004 อย่างไรก็ตาม แต่ความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นไปอย่างจำกัดอนุญาตให้การลักลอบค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายยังคงดำเนินต่อไปทั่วประเทศโดยแทบไม่ได้รับการยับยั้ง การตรวจยึดสัตว์ป่าผิดกฎหมายและการจับกุมที่เกี่ยวข้องบ่งชี้ว่า อย่างน้อยส่วนหนึ่งของการลักลอบค้าสัตว์ป่าที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีการลำเลียงผ่านแขวงคำม่วน ในปี 2025 กองตรวจการป่าไม้ แขวงคำม่วน ได้ทำลายสัตว์ป่าจำนวน 178 ตัว จาก 22 ชนิดพันธุ์ ซึ่งถูกตรวจยึดมาจากผู้ลักลอบค้า¹⁰ ในปีเดียวกัน เจ้าหน้าที่ลาวได้จับกุมชาย 2 รายจากแขวงคำม่วน ซึ่งพยายามลักลอบขนสัตว์ป่าคุ้มครองไปยังบริเวณชายแดนลาว-เวียดนามในแขวงสะหวันนะเขต¹¹

ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าผิดกฎหมายมีแนวโน้มที่จะมีแหล่งที่มาจากแขวงคำม่วนเช่นกัน ซึ่งเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติหินหนามหน่อ แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติของยูเนสโก และอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเงิน ซึ่งแม้จะเป็นพื้นที่คุ้มครอง แต่การลักลอบตัดไม้และการแสวงประโยชน์จากสัตว์ป่ายังคงเป็นประเด็นที่ท้าทายอย่างยิ่ง

ในปี 2018 เจ้าหน้าที่ไทยได้จับกุมนายบุญชัย บั๊จ ผู้ลักลอบค้าสัตว์ป่าที่มีชื่อเสียงชาวโลที่ผู้คนหนึ่งของโลก ณ ฐานปฏิบัติการของเขาในจังหวัดนครพนม ซึ่งตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามแม่น้ำโขงจากแขวงคำม่วน¹² บุญชัย ซึ่งถูกพิพากษาลงโทษในปี 2023 ถูกกล่าวหาว่าเป็นหัวหน้าเครือข่ายลักลอบค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมาย (IWT) รายใหญ่ที่ขนส่งผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่ามูลค่าสูง รวมถึงนอแรดและงาช้าง ระหว่างลาว ไทย และเวียดนาม¹³ ในปี 2018 เช่นกัน เจ้าหน้าที่ลาวได้ตรวจยึดซากเสือโคร่งจำนวน 3 ซากใน แขวงคำม่วน ซึ่งกำลังถูกลำเลียงไปยังเวียดนามผ่านทางหลวงหมายเลข 12 ขณะที่เจ้าหน้าที่ไทยในจังหวัดบึงกาฬได้สกัดจับลูกเสือโคร่ง 4 ตัว มูลค่ารวม 42,000 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งคาดว่าแหล่งที่มาจากการเพาะเลี้ยงในพื้นที่แขวงคำม่วนและแขวงบอลิคำไซ¹⁴ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ไทยในจังหวัดนครพนมยังตรวจยึดผลิตภัณฑ์งาช้างจำนวน 930 ชิ้น ซึ่งถูกลักลอบขนมาจากแขวงคำม่วน¹⁵

โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่อีกหนึ่งแห่งที่มีศักยภาพในการเพิ่มการเชื่อมโยงการคมนาคมในแขวงคำม่วน แต่ในขณะเดียวกันก็อาจส่งผลต่อแนวโน้มการค้าอาชญากรรมในพื้นที่ กล่าวคือ โครงการรถไฟมูลค่า 6.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีกำหนดเชื่อมต่อกรุงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของ สปป.ลาว กับท่าเรือน้ำลึกห้วงอ่างของเวียดนาม เมื่อเปิดให้บริการในปี 2030 โดยเส้นทางรถไฟสายดังกล่าวจะพาดผ่านนครท่าแขก สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักคือ ผลกระทบของ

โครงการรถไฟก่อนหน้านั้นในลาวที่มีต่อการลักลอบค้าสัตว์ป่า รายงาน Railroad to Extinction ของ GI-TOC ซึ่งเผยแพร่ในเดือนกรกฎาคม 2025 ระบุว่า การค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายใน สปป.ลาว เพิ่มขึ้นอย่างมากภายหลังการเปิดให้บริการรถไฟความเร็วสูงที่ได้รับการสนับสนุนจากจีน ซึ่งเชื่อมมณฑลยูนนานของจีนกับกรุงเวียงจันทน์ในเดือนธันวาคม 2021¹⁶ รายงานดังกล่าวพบว่า โครงการริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ได้กระตุ้นให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการเดินทางข้ามพรมแดน โดยนักท่องเที่ยวชาวจีนถูกนำไปยังร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าผิดกฎหมาย เช่น นอแรด งาช้าง ชี้นส่วนเสือ ชี้นส่วนหมี และตัวลันมีชีวิต ดังที่ผู้เขียนรายงานตั้งข้อสังเกตไว้ว่า การเชื่อมโยงคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น ยังสร้าง “ช่องทางใหม่ที่มีความเสี่ยงสำหรับการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายในระดับขนาดใหญ่” อีกด้วย

ปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์และการลงทุนจากต่างประเทศ

ใน สปป.ลาว และทั่วทั้งภูมิภาคแม่น้ำโขง ศูนย์ปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ได้พัฒนาไปสู่ธุรกิจอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความซับซ้อนและสร้างผลกำไรมหาศาล เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำและคาสีโนคิงส์โรมันส์ ซึ่งก่อตั้งและดำเนินการโดยเจ้าเว่ย นักธุรกิจชาวจีนที่ถูกสหรัฐอเมริกาคว่ำบาตรมาเป็นเวลานาน และถูกรายงานว่าเป็นฐานที่ตั้งของปฏิบัติการขนาดใหญ่จำนวนมาก ซึ่งมีการใช้แรงงานนักหลอกลวงจากหลากหลายประเทศทั่วโลก¹⁷

อุตสาหกรรมดังกล่าวดูเหมือนกำลังเริ่มวางรากฐานในแขวงคำม่วนเช่นกัน ตามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หน่วยงานรัฐได้จับกุมชาวลาวและชาวต่างชาติจำนวนหลายรายที่มีความเชื่อมโยงกับปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ในปี 2025 แต่ยังไม่เปิดเผยรายละเอียดเพิ่มเติม เนื่องจากการสอบสวนยังคงดำเนินอยู่¹⁸ ในเดือนธันวาคม 2025 ตำรวจในนครท่าแขกยืนยันว่า มีกลุ่มบุคคลสัญชาติจีนใช้โรงแรมท้องถิ่น 2 แห่งเป็นฐานในการจัดตั้งปฏิบัติการหลอกลวงทางออนไลน์¹⁹ ในเดือนกรกฎาคม 2025 ตำรวจไทยได้จับกุมหญิงชาวลาวจากนครท่าแขกที่ทำเรือข้ามฟากระหว่างประเทศในจังหวัดนครพนม ในข้อหาช่วยเคลื่อนย้ายและฟอกเงินที่ได้จากการหลอกลวงทางไซเบอร์ โดยเธอถูกกล่าวหาว่าอนุญาตให้อาชญากรใช้บัญชีธนาคารไทยและซิม การ์ดของตนในการทำธุรกรรมผิดกฎหมาย คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2.9 ล้านบาท (90,000 ดอลลาร์สหรัฐ)²⁰ แม้ว่าปฏิบัติการเหล่านี้จะมีขนาดเล็กกว่าศูนย์ปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ขนาดใหญ่ที่ดำเนินการในลักษณะอุตสาหกรรม แต่ก็ถือเป็นแนวโน้มที่น่ากังวล เนื่องจากรูปแบบการกระจายตัวของศูนย์หลอกลวงดังกล่าวได้ปรากฏให้เห็นแล้วในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วภูมิภาคแม่น้ำโขง อีกแนวโน้มหนึ่งที่มีความสำคัญและควรได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิด คือ การหลอกลวงเข้ามาของการลงทุนจากจีนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแขวงคำม่วน ซึ่งรวมถึงการขยายถนนสายเดิมและการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมสายใหม่เพื่อรองรับการเข้ามาของนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะจากจีน ระหว่างการลงพื้นที่ของนักวิจัย GI-TOC ในเดือนธันวาคม 2025 พบว่ามีการก่อสร้างอาคารชุดพักอาศัยและโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยอื่น ๆ จำนวนมาก ในบรรดาโครงการลงทุนเหล่านี้ มีโครงการหนึ่งที่โดดเด่นเป็นพิเศษ กล่าวคือ มีรายงานว่ารัฐบาลได้ให้สัมปทานพื้นที่มากกว่า 30,000 ตารางเมตร แก่กลุ่มนักลงทุนชาวจีนเพื่อพัฒนาโรงแรม อาคารชุดพักอาศัย และศูนย์รวมความบันเทิง รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคาสีโน การก่อสร้างส่วนใหญ่เกิดขึ้นบนพื้นที่ซึ่งเดิมเคยเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ²¹ ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่รัฐบาลท้องถิ่นจะได้รับจากโครงการดังกล่าว และเหตุผลที่พื้นที่แห่งนี้ได้รับการจัดสรรให้แก่กลุ่มทุนโดยเฉพาะ

ก่อนหน้านี้ นครท่าแขกเคยเป็นที่ตั้งของโครงการคาสีโนแห่งหนึ่ง (ซึ่งคาสีโนมักถูกมองว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมและมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงิน) แต่โครงการดังกล่าวต้องปิดตัวลงในช่วงปลายปี 2024 เนื่องจากขาดลูกค้า²² โครงการใหม่นี้มีกำหนดแล้วเสร็จในปี 2026 และคาดว่าจะเปิดดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบในปี 2027²³

ในอีกกรณีหนึ่ง มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายใหม่จากนครท่าแขกไปยังบ้านดงไต ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการเหมืองแร่โพแทชที่รัฐบาลลาวให้สัมปทานแก่กลุ่มนักลงทุนชาวจีนเป็นระยะเวลา 30 ปี²⁴ พื้นที่โดยรอบบ้านดงไตกำลังได้รับการพัฒนาอย่างมากเช่นกัน โดยมีการก่อสร้างถนน ร้านอาหาร โรงแรม และสถานบันเทิงแห่งใหม่ เพื่อรองรับแรงงานที่เข้ามาทำงานในโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เดินทางมาจากประเทศจีน

นอกจากนี้ ยังมีข้อสงสัยเกิดขึ้นเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ชายแดน ว่ามีส่วนสนับสนุนปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์มากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น มีการแสดงความคิดเห็นบน Facebook เกี่ยวกับการเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่นรายหนึ่ง ซึ่งมีการรายงานว่าเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกให้แก่ขบวนการหลอกลวงทางไซเบอร์²⁵ ในขณะที่สถานการณ์แวดล้อมเกี่ยวกับการเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่รายดังกล่าวยังคงไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ข้อคิดเห็นบนสื่อออนไลน์ได้เชื่อมโยงเหตุการณ์นี้กับสมาชิกของเครือข่ายอาชญากรรมที่มีความเชื่อมโยงกับจีน อีกทั้งยังมีข้อกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ระดับสูงบางรายอาจมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย²⁶ ทั้งนี้ ไม่สามารถตรวจสอบยืนยันข้อกล่าวหาเหล่านี้ได้โดยอิสระ²⁷

แนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งในการรับมือ

แม้ว่าแขวงคำม่วนจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ ณ จุดตัดของเส้นทางลักลอบขนสินค้าระดับภูมิภาคได้ แต่ก็สามารถดำเนินมาตรการเพื่อลดความเปราะบางต่อการฝังรากลึกของอาชญากรรมได้ ตัวอย่างเช่น รัฐบาลสามารถดำเนินมาตรการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการเติบโตของอาชญากรรมที่เป็นองค์กร โดยการยกระดับกระบวนการตรวจสอบสถานะอย่างรอบด้าน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้มีองค์ความรู้เฉพาะทางที่จำเป็นต่อการรับมือกับอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน เช่น การลักลอบค้าสัตว์ป่า การค้ามนุษย์และการค้ายาเสพติด ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับชุมชนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนากลไกการแจ้งเบาะแสและการรายงานข้อมูล ซึ่งสามารถทำหน้าที่เป็นระบบเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้ยาเสพติดและราคาในกัมพูชา: ข้อค้นพบจากการสำรวจตลาดยาเสพติด

ขณะนั่งอยู่ท่ามกลางกลุ่มอดีตผู้ขายยาเสพติดกลุ่มเล็ก ๆ ในลานของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งหนึ่ง เทวี (Theavy) วัย 16 ปี ดูโดดเด่นเป็นพิเศษ ด้วยทรงผมสั้น เสียงหัวเราะที่ตั้งอยู่เสมอ และท่าทางที่แสดงออกอย่างมีชีวิตชีวา เธอนำพลังและอารมณ์ขันมาสู่กลุ่ม จนมักทำให้คนรอบข้างยิ้มตามได้ อยู่เสมอ ปัจจุบันเธอกำลังพยายามสร้างชีวิตของเธอขึ้นใหม่ หลังจากใช้ยาเสพติดมาเป็นเวลาหลายปี²⁸

เทวี อดีตคนงานก่อสร้าง เริ่มเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหลังจากย้ายไปยังเมืองสีหนุวิลล์ ซึ่งเดิมเป็นเมืองชายฝั่งทางตอนใต้ของกัมพูชาที่เงียบสงบ แต่ตลอดทศวรรษที่ผ่านมาได้เปลี่ยน แปลงไปอย่างมากจากการลงทุนของจีน จนกลายเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยอาคารสูง คาสिनอ ศูนย์ปฏิบัติการหลอกลวง และประชากรชาวต่างชาติจำนวนมาก²⁹ ในเดือนกรกฎาคม 2024 หลังจากเริ่มทำงานได้ไม่นาน ในวัยเพียง 14 ปี เพื่อนร่วมงานคนหนึ่งได้เสนอเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกให้แก่ เทวี โดยบอกว่าจะช่วยให้อาชีพของเธอดีขึ้นกับชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานและเหน็ดเหนื่อยได้ “ตอนที่ฉันใช้ยาเสพติด ฉันไม่รู้สึกริษยาและไม่รู้สึกกังวลเลย” เทวีกล่าว³⁰

เรื่องราวของเทวี สะท้อนให้เห็นรูปแบบที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในกัมพูชา การสัมภาษณ์ผู้ใช้และอดีตผู้ขายยาเสพติดเหล่านี้โดยนักวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการสำรวจสถานการณ์ยาเสพติด ที่จะช่วยให้เข้าใจลักษณะของตลาดยาเสพติดในกัมพูชามากขึ้น โดยข้อค้นพบสำคัญประการหนึ่งคือ เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกดูเหมือนจะเป็นยาเสพติดผิดกฎหมายที่มีการใช้และเข้าถึงได้มากที่สุดในกัมพูชา โดยไม่ขึ้นอยู่กับอายุ เพศ หรืออาชีพของผู้ใช้

ความเข้าใจที่ยังมีจำกัดเกี่ยวกับตลาดยาเสพติดในกัมพูชา

ตามข้อมูลของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) หนึ่งในเส้นทางหลักของลำเลียงเมทแอมเฟตามีนที่ขยายตัวรวดเร็วที่สุดในภูมิภาค คือ เส้นทางที่ลักลอบขนยาเสพติดจากเมียนมาเข้าสู่กัมพูชาทางบก ผ่าน สปป.ลาว และประเทศไทย³¹ จากนั้นยาเสพติดมักถูกลำเลียงต่อไปยังเรือประมงบริเวณชายฝั่งทางตอนใต้ของกัมพูชา ก่อนจะถูกขนถ่ายไปยังเรือบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ที่มุ่งหน้าไปยังตลาดต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกซึ่งมีอำนาจซื้อสูงกว่า³²

นอกเหนือจากบทบาทของกัมพูชาในฐานะเส้นทางลำเลียงยาเสพติดแล้ว ข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัดยังบ่งชี้ว่า การใช้ยาเสพติดภายในประเทศก็เป็นประเด็นที่น่ากังวลไม่แพ้กัน ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของ UNODC กับสำนักงานคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติของกัมพูชา การรับรู้เกี่ยวกับการใช้เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2017 ถึง 2024 นอกจากนี้ สถิติของเครือข่ายข้อมูลการใช้ยาเสพติด

อดีตอาคารเรียนแห่งหนึ่งในเมืองสีหนุวิลล์ถูกใช้เป็นที่พักพิงของผู้ใช้ยาเสพติดที่มีรายได้น้อย ภาพประกอบได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูล

สำหรับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ยังแสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้เข้ารับการบำบัดที่เกี่ยวข้องกับการใช้เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกในศูนย์บำบัดของกัมพูชาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีนับตั้งแต่ปี 2021 โดยเพิ่มจาก 2,953 ราย เป็น 9,200 ราย ในปี 2024³³

สถิติการตรวจยึดช่วยให้เห็นภาพแนวโน้มในปัจจุบันได้ในระดับหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ในปี 2024 มีการตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนชนิดเม็ดได้มากกว่า 1.5 ล้านเม็ด พร้อมทั้งมีการตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศ โดยมีปริมาณรวมเกือบ 10 ตัน³⁴ ในปี 2025 กัมพูชาจะมีการตรวจยึดยาเสพติดผิดกฎหมายรวมทั้งสิ้น 5.88 ตัน ซึ่งลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยในปี 2024 มีการตรวจยึดได้ 14.7 ตัน³⁵ นอกจากนี้ ในปี 2025 เจ้าหน้าที่ยังสามารถตรวจยึดสารตั้งต้นทางเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้จำนวน 42 ตัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของกัมพูชาในการเป็นศูนย์กลางการผลิตยาเสพติด นอกเหนือจากบทบาทในฐานะตลาดปลายทางและเส้นทางลำเลียงยาเสพติด³⁶

ภาพที่ 3 พื้นที่ศึกษาในกัมพูชา แสดงการเปรียบเทียบราคายาเสพติด ภาพแทรก: เส้นทางการลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่และผ่านกัมพูชา

ประเภท ราคา และพฤติกรรมกรรมการซื้อขายยาเสพติด

ข้อมูลส่วนใหญ่เกี่ยวกับตลาดยาเสพติดในกัมพูชาจากสถิติการตรวจยึดและการจับกุม จึงสะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายมากกว่าที่จะสะท้อนสภาพความเป็นจริงของตลาดยาเสพติดโดยตรง ข้อจำกัดดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในประเทศที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายมีทรัพยากรไม่เพียงพอ หรือถูกจำกัดการปฏิบัติงานด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ แม้ในกรณีนี้ข้อมูลดังกล่าวจะถือว่ามีความน่าเชื่อถือ แต่ก็ยังมีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่ครบถ้วนหรือไม่เป็นปัจจุบันอยู่บ่อยครั้ง

เพื่อให้ข้อมูลเชิงมหภาคมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นักวิจัยของ GI-TOC จึงได้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กของผู้ใช้ยาเสพติดทั้งในปัจจุบันและอดีต โดยมีเป้าหมายที่จะให้เข้าใจแนวโน้มการใช้ยาเสพติดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการเก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม 2025 ในกรุงพนมเปญ เมืองสีหนุวิลล์ และจังหวัดโพธิ์สธว์ (ดูภาพที่ 4) ข้อมูลชุดนี้ไม่ได้ครอบคลุมทุกมิติของตลาดยาเสพติดในกัมพูชา แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงลึกใหม่ ๆ ซึ่งมักไม่ปรากฏอยู่ในสถิติทางการและการอภิปรายเชิงนโยบาย จากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 23 ราย มี 11 รายที่ยังคงใช้ยาเสพติด

อยู่ในปัจจุบัน ขณะที่อีก 12 รายเลิกใช้แล้ว แม้ว่าหลายรายจะระบุว่าเคยกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำหลายครั้งก่อนจะสามารถเลิกได้สำเร็จ พื้นที่สำรวจทั้งสามแห่งได้รับการคัดเลือกเพื่อศึกษาลักษณะของตลาดการใช้ยาเสพติดที่แตกต่างกัน โดยมุ่งสำรวจบทบาทของปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงยาเสพติดและระดับราคาของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่

กรุงพนมเปญ เมืองหลวงและศูนย์กลางทางการค้าของกัมพูชา มีประชากรประมาณ 2.3 ล้านคน เมืองสีหนุวิลล์ ซึ่งมีประชากรประมาณ 234,000 คน เป็นเมืองที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยมีคาสิโน สถานบันเทิง และโครงการก่อสร้างจำนวนมาก ส่วนจังหวัดโพธิ์สธว์ ซึ่งมีประชากรประมาณ 510,000 คน เป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม โดยมีการทำนาและการประมงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลัก จังหวัดโพธิ์สธว์มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติน้อยกว่าพื้นที่ศึกษาแห่งอื่น

ผู้ใช้ยาเสพติดได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก เมทแอมเฟตามีนชนิดเม็ด (ซึ่งรู้จักกันในท้องถิ่นในชื่อ WY หรือ ยาบ้า) และเคดามีน

ผู้ให้ข้อมูล	อายุ	เพศ	สถานที่	ประเภทของยาเสพติดที่ใช้	ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อหนึ่งครั้ง (ดอลลาร์สหรัฐ)
1	16	หญิง	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5 - 10
2	26	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก เคตามีน	5 - 10
3	20	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	10
4	16	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	1.50 - 12.50
5	17	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก	5
6	25	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5 - 10
7	19	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5 - 10
8	40	หญิง	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5
9	23	หญิง	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5
10	26	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก	4.25
11	30	ชาย	เมืองสีหนุวิลล์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก	5
12	42	หญิง	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก	10
13	34	ชาย	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก	10
14	19	ชาย	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY) และเคตามีน	10
15	33	หญิง	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	7.50
16	37	หญิง	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5
17	40	ชาย	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY)	5
18	36	ชาย	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก	5 - 7.50
19	40	ชาย	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY) และเคตามีน	10
20	35	ชาย	จังหวัดโพธิสัตว์	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY) และเคตามีน	7.50
21	28	ชาย	กรุงเทพมหานคร	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก เคตามีน	15
22	26	ชาย	กรุงเทพมหานคร	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ยาบ้า (WY) และเคตามีน	10
23	30	ชาย	กรุงเทพมหานคร	เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก เคตามีน	15

ภาพที่ 4 ผู้ใช้ยาเสพติด สถานที่ และราคายาเสพติดจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม 2025

เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ไอซ์” เป็นยาเสพติดที่มีการใช้มากที่สุดในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นตรงกันว่าเป็นยาเสพติดที่หาได้ง่ายที่สุดและมีราคาถูกที่สุด จึงกลายเป็นตัวเลือกหลักของผู้ที่มีรายได้จำกัด ผู้ใช้ยาเสพติดระบุว่าไอซ์มักถูกบรรจุอยู่ในถุงพลาสติกขนาดเล็ก (ดูภาพประกอบ) พร้อมสำหรับการใช้ในทันที อย่างไรก็ตาม ไม่มีผู้ให้สัมภาษณ์รายใดสามารถระบุปริมาณยาเสพติดที่ตนซื้อได้ตามหน่วยมาตรฐาน เช่น กรัม หรือมิลลิกรัม แต่จะประเมินปริมาณจากราคาและประสบการณ์ที่เคยซื้อมาแล้วมากกว่า

ผู้ใช้ยาเสพติดประเมินความคุ้มค่าของการซื้อจากระยะเวลาที่ฤทธิ์ของยาคงอยู่ หรือความรุนแรงของผลกระทบที่ได้รับ มากกว่าการพิจารณาจากน้ำหนักของยา “เราไม่รู้หรอกว่ามีปริมาณเท่าไร” ผู้ใช้ยาเสพติดหญิงรายหนึ่งในจังหวัดโพธิสัตว์กล่าว “เราจะพูดกันแค่ว่าห้าดอลลาร์หรือสิบดอลลาร์” เธอกล่าวเสริม³⁷ จากการสัมภาษณ์พบว่า การซื้อยาเสพติดในแต่ละครั้งมีมูลค่าขั้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 4 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายว่าเป็นปริมาณที่น้อยมาก แต่ก็เพียงพอที่จะทำให้พวกเขาสามารถจ่ายได้ นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังกล่าวถึงการรวบรวมเงินร่วมกันเพื่อซื้อยาเสพติดในราคา 10 ดอลลาร์สหรัฐ 15 ดอลลาร์สหรัฐ

ยาเสพติดที่บรรจุหีบห่อซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจยึดได้ในกัมพูชา เมื่อเดือนกันยายน 2024
ภาพถ่าย: SBM News, <https://sbm.news/articles/66f12b7fa0b8c-4cdf3994fdd>

หรือ 20 ดอลลาร์สหรัฐ แล้วนำมาแบ่งใช้ร่วมกันระหว่าง 3-4 คน “ถ้าคนใดคนหนึ่งมีเงินไม่พอเราก็ช่วยกันออก” ผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งในเมืองสีหนุวิลล์อธิบาย “ตอนนั้นมันเป็นวิธีเดียวที่จะซื้อได้”³⁸

ผู้ให้สัมภาษณ์ยังรายงานการใช้ WY (เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นที่รู้จักในกัมพูชาในชื่อ “ยาเม็ดสีชมพู” หรือ ยาบ้า ในประเทศอื่น ๆ) และเคตามีนอีกด้วย ในบรรดาผู้ให้ข้อมูล 14 รายที่ใช้ WY ส่วนใหญ่ระบุว่า เป็นสารเสพติดที่ใช้เสริมมากกว่าจะเป็นยาเสพติดหลัก ผู้ใช้ยาเสพติดกล่าวว่า บางครั้งมีการนำ WY มาใช้ร่วมกับเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกเพื่อเพิ่มฤทธิ์ของยา อย่างไรก็ตาม ราคาที่ค่อนข้างสูงของ WY ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อเม็ด ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไปสำหรับการใช้เป็นประจำในชีวิตประจำวัน³⁹

ผู้ให้ข้อมูลทั้งเจ็ดรายที่ใช้เคตามีนเป็นประจำให้ข้อมูลว่า การใช้เคตามีนมักเกิดขึ้นในแวดวงสถานบันเทิงยามค่ำคืน โดยเฉพาะตามไนต์คลับในกรุงเทพมหานครและเมืองสีหนุวิลล์ เช่นเดียวกับ WY เคตามีนมีราคาสูงกว่าเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก ราคาที่สูงมากของเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดชนิดนี้ยังคงถูกใช้อย่างแพร่หลาย ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลของ UNODC ซึ่งระบุว่า ราคาขายปลีกของเมทแอมเฟตามีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ลดลงสู่ระดับต่ำที่สุดในรอบทศวรรษ⁴⁰ ส่งผลให้แม้แต่แรงงานรายได้ต่ำในกัมพูชาก็ยังสามารถซื้อยาเสพติดตามท้องถนนได้

เงินสดยังคงเป็นรูปแบบการชำระเงินที่ใช้กันมากที่สุด แม้ว่าผู้ใช้ยาเสพติดบางรายจะระบุว่าใช้การโอนเงินผ่านธนาคารออนไลน์ โดยส่วนใหญ่มักทำธุรกรรมผ่านแอปพลิเคชันของธนาคาร ABA ซึ่งเป็นธนาคารท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นถึงการใช้บริการธนาคารดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นในหมู่ชาวกัมพูชา การธนาคารดิจิทัลช่วยให้ผู้ใช้ยาเสพติดสามารถทำธุรกรรมได้รวดเร็วและเป็นความลับมากขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนมากระบุว่า การเริ่มต้นเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเกิดจากการชักชวนของเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน การใช้ยาเสพติดที่เริ่มต้นจากการใช้เป็นครั้งคราว มักพัฒนาไปสู่การใช้เป็นประจำในเวลาต่อมา โดยเฉพาะเมื่อยาเสพติดถูกใช้เป็นเครื่องมือในการรับมือกับชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานและความเหนื่อยล้าทางร่างกาย

การเปรียบเทียบตลาดยาเสพติดในเขตเมืองและชนบท

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางภูมิศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการเข้าถึงยาเสพติด และระดับราคาของยาเสพติด ผู้ใช้ยาเสพติดอธิบายว่าเมืองสีหนุวิลล์เป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่ายและมีราคาค่อนข้างต่ำ เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกสามารถหาซื้อได้ค่อนข้างง่าย และมักมีราคาประมาณ 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อหน่วย ทั้งการเข้าถึงยาเสพติดและความต้องการบริโภคถูกมองว่าได้รับแรงขับเคลื่อนจากคาสिनอ สถานบันเทิง โครงการก่อสร้าง และแรงงานที่มีการเคลื่อนย้ายเข้าออกพื้นที่อยู่ตลอดเวลา ธุรกรรมการซื้อขายยาเสพติดถูกอธิบายว่าเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ดำเนินการอย่างแนบเนียน โดยอาศัยเครือข่ายทางสังคมที่หนาแน่นและการหมุนเวียนของประชากรในระดับสูงเป็นปัจจัยสนับสนุน

มีรายงานว่าผู้จำหน่ายยาเสพติดในเมืองสีหนุวิลล์มักไม่เต็มใจขายยาให้กับคนแปลกหน้า เนื่องจากกังวลว่าจะถูกจับกุมหรือถูกหลอก “ถ้าพวกเขาไม่รู้จักฉัน พวกเขาจะไม่ขายให้ฉัน” ผู้ใช้ยาเสพติดรายหนึ่งในเมืองกล่าวว่า “เมื่อเวลาผ่านไป ลูกค้าประจำบางรายจะได้รับยาเสพติดในปริมาณที่มากขึ้นเล็กน้อย หรือซื้อในราคาที่ต่อรองได้ ซึ่งช่วยรักษาความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ใช้ยาเสพติดบางรายยังรายงานว่าได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายและกระจายยาเสพติดด้วย ผู้ใช้ยาเสพติดรายหนึ่งในเมืองสีหนุวิลล์

ระบุว่า เขาได้สร้างเครือข่ายขนาดเล็กสำหรับจัดซื้อและกระจายยาเสพติด โดยมีมูลค่าการซื้อขายครั้งละประมาณ 300 ดอลลาร์สหรัฐ และสามารถจำหน่ายยาเสพติดเหล่านั้นได้หมดภายใน 10-14 วัน ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการในตลาด⁴²

ในกรุงเทพมหานคร ยาเสพติดโดยเฉพาะเคตามีนมีการจำหน่ายอย่างแพร่หลายในสถานบันเทิง คลับ บาร์ และร้านอาหารโอเค⁴³ ผู้ใช้ยาเสพติดในกรุงเทพมหานครระบุว่า การเข้าถึงยาเสพติดส่วนใหญ่อาศัยเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เช่น เพื่อนของเพื่อนและกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด เช่นเดียวกับในเมืองสีหนุวิลล์ ผู้ใช้รายใหม่มักต้องมีผู้แนะนำเนื่องจากผู้จำหน่ายมักไม่ทำธุรกิจกับคนแปลกหน้า⁴⁴ ผู้ใช้ยาเสพติดบางรายอ้างว่า ผู้จำหน่ายยาเสพติดได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ระดับสูง ซึ่งช่วยให้ผู้ค้ายาเสพติดได้รับการคุ้มกันจากการถูกจับกุมหรือการเข้าตรวจค้นในสถานบันเทิงยามค่ำคืน⁴⁵ นอกจากนี้ ยังมีการกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่บางส่วนมีการซื้อและใช้ยาเสพติดด้วย⁴⁶

จังหวัดโพธิ์สัตว์มีสภาพแวดล้อมที่จำกัดต่อการเข้าถึงยาเสพติดมากกว่า โดยยาเสพติดหาได้ยากกว่าและมีราคาสูงกว่าโดยทั่วไป นอกจากนี้ ยังพบว่าการใช้ยาเสพติดในพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปอย่างลับ ๆ มากกว่า ขณะที่ผู้ใช้ยาให้ข้อมูลว่าผู้จำหน่ายมีความระมัดระวังมากขึ้นในการคัดเลือกผู้ที่ขายยาให้

ตามข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ความแตกต่างของแนวทางการบังคับใช้กฎหมายส่งผลต่อรูปแบบการจำหน่ายและการใช้ยาเสพติดในสามพื้นที่ ผู้จำหน่ายรายย่อยอธิบายว่า พวกเขา มักจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารในพื้นที่เป็นประจำเพื่อหลีกเลี่ยงการกวาดล้าง หรือเพื่อรับการแจ้งเตือนล่วงหน้าเมื่อมีการเข้าตรวจค้น ในจังหวัดโพธิ์สัตว์ ผู้ใช้ยาเสพติดรายงานว่า ผู้จำหน่ายจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเดือนละประมาณ 300-1,000 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้โดยไม่ถูกรบกวน⁴⁷

นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่า การกวาดล้างของเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดโพธิ์สัตว์เกิดขึ้นบ่อยครั้งและเห็นได้ชัดเจนมากกว่าในพื้นที่อื่น ส่งผลให้ความเสี่ยงของผู้ใช้ยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้น และเป็นปัจจัยผลักดันให้ราคายาเสพติดสูงขึ้นด้วย ในเมืองสีหนุวิลล์ ผู้ใช้ยาเสพติดเชื่อว่าตำรวจรับรู้ถึงการซื้อขายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่ไม่ได้เข้าแทรกแซงหรือบังคับใช้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ได้ก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือผลประโยชน์ใด ๆ สำหรับเจ้าหน้าที่ ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ยาเสพติดรายหนึ่งที่อาศัยอยู่ในโรงเรียนร้างแห่งหนึ่งในเมือง

ชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดโพธิ์สัตว์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 200 กิโลเมตร ภาพประกอบได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูล

สหนิเวศกล่าวว่า “ผมคิดว่านั่นเป็นเพราะผมไม่มีครอบครัวคอยสนับสนุนและไม่มีเงิน ผมเคยถูกจำคุกมาแล้วครั้งหนึ่ง และถูกส่งไปยังศูนย์ฟื้นฟูหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่สามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้”⁴⁸

ในจังหวัดโพธิสัตว์และเมืองสหนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า การแทรกแซงของตำรวจมักเกิดขึ้นบ่อยกว่าในกรณีที่ใช้ยาเสพติดมีสมาชิกในครอบครัวที่สามารถจ่ายสินบนได้ ข้อสังเกตดังกล่าวได้รับการยืนยันจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจรายหนึ่งในกรุงพนมเปญซึ่งปฏิบัติงานด้านคดียาเสพติด โดยเขาระบุว่า เพื่อนร่วมงานของเขามักแนะนำให้ครอบครัวของผู้ถูกจับกุมเจรจาเรื่องการจ่ายเงิน เมื่อญาติถูกจับกุมและมีผลตรวจเป็นบวกต่อการใช้ยาเสพติด ตัวอย่างเช่น มีการกล่าวอ้างว่าการจ่ายเงินจำนวน 500 ดอลลาร์สหรัฐสามารถช่วยหลีกเลี่ยงการดำเนินคดีในชั้นศาลซึ่งอาจนำไปสู่การจำคุกและทำให้ผู้ใช้ยาเสพติดได้รับสิทธิในการเข้ารับการรักษาฟื้นฟูบำบัดแทน⁴⁹

ในพื้นที่ศึกษาทั้งสามแห่ง ผู้ใช้ยาเสพติดระบุว่าราคายาเสพติดทุกประเภทปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ปริมาณที่ได้รับต่อการซื้อหนึ่งครั้งกลับลดลง “เมื่อก่อนเงิน 5 ดอลลาร์ก็เพียงพอแล้ว” หญิงรายหนึ่งจากเมืองสหนิเวศ ซึ่งใช้ยาเสพติดมาเกือบ 20 ปี กล่าว “แต่ตอนนี้ต้องใช้เงินอย่างน้อย 10 ดอลลาร์ และถึงอย่างนั้นก็ยังได้มาเพียงเล็กน้อย”⁵⁰ ในทำนองเดียวกัน ผู้ใช้ยาเสพติดรายหนึ่งในจังหวัดโพธิสัตว์กล่าวว่า “ตอนนี้ฉันมีเงินไม่มาก ฉันจึงออกเงิน 5 ดอลลาร์ แล้วให้เพื่อนช่วยสมทบเพิ่ม แต่บางครั้งเงิน 5 ดอลลาร์ก็ไม่สามารถซื้อยาเสพติดได้ เพราะต้องใช้เงินอย่างน้อย 10 ดอลลาร์”⁵¹

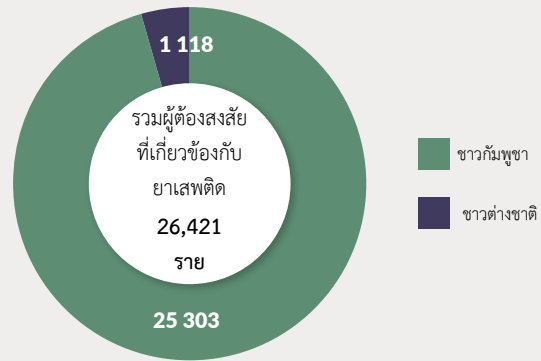
นอกเหนือจากราคาที่เพิ่มสูงขึ้นแล้ว ผู้ใช้ยาเสพติดยังรู้สึกได้ถึงคุณภาพของยาเสพติดที่ลดลง โดยกล่าวว่าฤทธิ์ของยาอ่อนลงและมีกลิ่นที่เปลี่ยนไป จนทำให้บางคนเชื่อว่ายาเสพติดถูกผสมหรือเจือปนด้วยสารอื่นมากขึ้น ผู้ใช้ยาเสพติดรายหนึ่งในเมืองสหนิเวศซึ่งใช้ยาเสพติดมาเป็นเวลานานกล่าวว่า “ยาเสพติดไม่ได้ให้ความรู้สึกรุนแรงเหมือนเมื่อก่อน และมีกลิ่นไม่ดี ผมคิดว่ามีการผสมสารเคมีลงไปซึ่งทำให้คุณภาพลดลง”⁵² ผู้ใช้ยาเสพติดอีกรายหนึ่งกล่าวว่า “ผมคิดว่ายาเสพติดมีราคาแพงขึ้น และคุณภาพก็ลดลง เมื่อผมเริ่มใช้ในช่วงแรก ๆ ยาเสพติดคู่มือฤทธิ์รุนแรงมาก แต่ตอนนี้ฤทธิ์ของมันอ่อนลงแล้ว”⁵³

การค้าปลีกและการกระจายยาเสพติด

ในพื้นที่ศึกษาทั้งสามแห่ง การเข้าถึงยาเสพติดเกิดขึ้นผ่านเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการและตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจเป็นหลัก โดยผู้ใช้ยาเสพติดมักได้รับยาเสพติดจากเพื่อน เพื่อนร่วมงาน หรือคนรู้จัก และธุรกรรมส่วนใหญ่มักลักษณะเป็นการซื้อขายในปริมาณไม่มากแต่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

แม้จะใช้ยาเสพติดมาเป็นเวลาหลายปี แต่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุตรงกันว่าพวกเขามีความรู้เกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานของยาเสพติดค่อนข้างจำกัด โดยรู้เพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ติดต่อโดยตรงของตนเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า “ผมรู้จักแค่คนที่นำยามาให้” พร้อมเสริมว่า “ผมไม่รู้ว่ายาวงนั้นมาจากไหน และผมก็ไม่เคยถาม”⁵⁴ อดีตผู้ใช้ยาเสพติดอีกรายหนึ่งซึ่งเคยจำหน่ายยาเสพติดภายในกลุ่มสังคมของตนกล่าวเพิ่มเติมว่า “ผมรู้จักเพียงคนที่ผมซื้อยามาเท่านั้น ผมไม่รู้ว่ายาเสพติดเหล่านั้นมีต้นทางมาจากที่ไหน”⁵⁵

ผู้ใช้ยาเสพติดและผู้จำหน่ายส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชา ซึ่งขัดแย้งกับความเชื่อที่พบได้ทั่วไปว่าตลาดยาเสพติดในท้องถิ่นขับเคลื่อนโดยชาวต่างชาติเป็นหลัก ข้อมูลของทางการดูเหมือนจะยืนยันข้อสังเกตดังกล่าว โดยในปี 2025 ทางกรมกัมพูชาได้ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 26,421 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 จากจำนวน 26,033 รายในปี 2024⁵⁶ ในจำนวนนี้ มีผู้ต้องสงสัยที่เป็น

ภาพที่ 5 จำนวนผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ถูกทางการกัมพูชาควบคุมตัวในปี 2025

แหล่งที่มา: Khmer Times, กัมพูชาบันทึกสถิติการตรวจยึดยาเสพติดลดลงในปี 2025, 2 มกราคม 2026

ชาวต่างชาติเพียง 1,118 รายเท่านั้น⁵⁷

ผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่รายงานว่าพวกเขาแทบไม่มีความรู้หรือไม่ทราบเลยว่ายาเสพติดที่ใช้ถูกผลิตภายในประเทศหรือนำเข้าจากต่างประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับพลวัตของตลาดยาเสพติด นอกเหนือจากเครือข่ายทางสังคมใกล้ชิดและแหล่งซื้อขายที่ตนเกี่ยวข้องโดยตรง แม้ว่าจะมีหลักฐานบ่งชี้ว่าการผลิตยาเสพติดในกัมพูชากำลังเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น UNODC รายงานว่า ในปี 2022 ทางกรมกัมพูชาได้เข้าตรวจค้นคลังสินค้าแห่งหนึ่งบริเวณชานเมืองกรุงพนมเปญ และพบห้องปฏิบัติการผลิตยาเสพติดสังเคราะห์ที่ยังคงดำเนินการอยู่ แต่ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดและขอบเขตของอุตสาหกรรมดังกล่าวยังคงมีอยู่อย่างจำกัด⁵⁸

นัยสำคัญ

การใช้เมทแอมเฟตามีนเป็นปัญหาที่น่ากังวลอย่างยิ่งในกัมพูชา โดยในแต่ละปีมีผู้คนหลายพันคนถูกจับกุมในข้อหาเสพยาเสพติดและเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับราคายาเสพติดในท้องถิ่น การเข้าถึงความพร้อมในการจัดหา และพลวัตของการเสพยาเสพติดยังมีอยู่อย่างจำกัด สถานการณ์ดังกล่าวยิ่งซ้ำเติมปัญหาการขาดความตระหนักรู้เกี่ยวกับอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด รวมถึงการไม่ทราบว่าควรเข้าถึงความช่วยเหลือหรือบริการสนับสนุนจากที่ใด

กัมพูชายังมีความจำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดเพิ่มเติม โดยจำแนกข้อมูลตามจังหวัดและ เพศ รวมทั้งต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณภาพของยาเสพติด และสารต่าง ๆ ที่ถูกนำมาใช้ผสมหรือปลอมปนในเมทแอมเฟตามีน ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้องค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินงานด้านการลดอันตรายจากยาเสพติด สามารถออกแบบและกำหนดเป้าหมายการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับราคายาเสพติดอาจช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการรับมือการค้ายาเสพติดได้เช่นกัน เนื่องจากราคายาเสพติดเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนพลวัตของตลาดยาเสพติด ราคายาเสพติดช่วยให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเสถียรภาพหรือความผันผวนของตลาด ช่วยระบุพื้นที่เสี่ยงและความเชื่อมโยงของเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด รวมทั้งเป็นตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการประเมินนโยบายด้านยาเสพติดและประสิทธิภาพของมาตรการบังคับใช้กฎหมาย⁵⁹

การศึกษาด้านราคายาเสพติดในขอบเขตจำกัดครั้งนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการเพิ่มเติมช่องว่างของข้อมูลและองค์ความรู้ในประเด็นดังกล่าว แม้ว่าจะมีขอบเขตและการเข้าถึงข้อมูลที่จำกัด แต่รายงานฉบับนี้ช่วยหนุนเสริมข้อมูลของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและนำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับตลาดยาเสพติดในท้องถิ่น ผลการศึกษานี้ก่อให้เกิดคำถามสำคัญเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดหาและการเข้าถึงยาเสพติด และแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐกิจยาเสพติด โดยเฉพาะเพื่อให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้นว่าตลาดยาเสพติดและระบบการกระจายสินค้า

ผิดกฎหมายมีความสามารถในการปรับตัวและตอบสนองต่อมาตรการสกัดกั้นและปราบปรามทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติมากขึ้นเพียงใด

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า การตรวจยึดและการกวาดล้างโดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะรับมือกับตลาดยาเสพติดผิดกฎหมายได้ อย่างไรก็ตาม หากปราศจากข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเข้าถึงยาเสพติด ระดับราคา และเครือข่ายการกระจายยาเสพติดในระดับพื้นที่ การออกแบบมาตรการเสริมที่มีประสิทธิภาพย่อมเป็นไปได้ยาก

‘ฟืนเฟืองในเครื่องจักร’: บทบาทของบัญชีม้าชาวไทย ในการอำนวยความสะดวกแก่เครือข่ายฟอกเงินข้ามชาติ

บัญชีที่เรียกว่า “บัญชีม้า” ได้กลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทยในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยมีรายงานข่าวจากสื่อไทยจำนวนมากที่บันทึกและสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมประเภทนี้

ตัวอย่างหนึ่งคือกรณีของนักศึกษาชายวัย 22 ปีที่กลายเป็นคนไร้ที่อยู่อาศัย หลังจากเพื่อนร่วมชั้นชักชวนให้เขาเปิดเผยข้อมูลบัญชีธนาคาร ก่อนที่บัญชีดังกล่าวจะถูกนำไปใช้รับโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด บัญชีดังกล่าวถูกทางการอายัด และเมื่อไม่สามารถรับเงินกู้เพื่อการศึกษาได้ นักศึกษาค้นดังกล่าวจึงถูกให้ออกจากหอพัก และต้องอาศัยนอนอยู่ตามพื้นที่ส่วนกลางภายในมหาวิทยาลัย⁶⁰

อีกหนึ่งกรณีเกิดขึ้นกับ ปกเกล้า อนันต์ นักฟุตบอลทีมชาติไทยวัย 35 ปี ซึ่งให้การต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในช่วงปลายปี 2024 ว่า เขาถูกหลอกลวงจนสูญเสียเงินจำนวน 2.7 ล้านบาท (ประมาณ 83,500 ดอลลาร์สหรัฐ) หลังจากยืนยันขอสินเชื่อผ่านเว็บไซต์ปลอม เจ้าหน้าที่สามารถติดตามเส้นทางการเงินไปยังบัญชีธนาคารจำนวน 6 บัญชี และจับกุมผู้กระทำความผิดได้ หนึ่งในผู้ต้องหาเป็นหญิงไทยวัย 20 ปี ซึ่งให้การกับตำรวจว่า เธอได้รับค่าตอบแทนบัญชีละ 500 บาท (15 ดอลลาร์สหรัฐ) สำหรับการเปิดบัญชีธนาคารแต่ละบัญชี ก่อนจะถูกพาตัวไปยังกัมพูชา ที่ซึ่งเธอถูกบังคับให้สแกนใบหน้าเพื่อยืนยันตัวตนในแอปพลิเคชันธนาคารทุกวัน เพื่อให้ผู้ควบคุมสามารถเข้าถึงบัญชีเหล่านั้นได้⁶¹

ในกรณีที่สาม เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมหญิงสาวกรุงเทพมหานครวัย 21 ปี ในข้อหารับโอนเงินที่ได้มาจากการหลอกลวงของศูนย์ปฏิบัติการแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยเธอให้การต่อเจ้าหน้าที่ว่า ได้เปิดบัญชีธนาคารตามคำขอของพี่สาว โดยเชื่อว่ามิติดุลประสงค์เพื่อเก็บเงินให้หลานของตน⁶² แม้แต่ละกรณีจะแตกต่างกัน แต่ทั้งหมดล้วนเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบอาชญากรรมที่มีการจัดตั้ง ซึ่งกลุ่มอาชญากรใช้วิธีล่อลวงหรือบีบบังคับบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้วยการหลอกลวงหรือการเสนอผลตอบแทนทางการเงิน เพื่อให้ยินยอมมอบสิทธิ์การเข้าถึงบัญชีธนาคารของตนสำหรับใช้ในการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมาย ทางกรมไทยประเมิน

ว่า ความต้องการบัญชีม้าในปัจจุบันเป็นผลมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการหลอกลวงทางไซเบอร์ในภูมิภาค ซึ่งดำเนินการในระดับขนาดใหญ่และมีมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐ⁶³

ด้วยความกังวลที่เพิ่มขึ้นต่อขนาดของปัญหาดังกล่าว ในเดือนพฤศจิกายน 2025 กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (Central Investigation Bureau: CIB) ของประเทศไทยได้ออกคำเตือนประชาชนไม่ให้กลายเป็น “ฟืนเฟืองในเครื่องจักร” และระบุว่า “ค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อยที่ได้รับ ไม่คุ้มกับความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดี”⁶⁴ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประชาชนจะเริ่มตระหนักถึงความเสี่ยงของบัญชีม้ามากขึ้น แต่กลุ่มอาชญากรยังคงอาศัยช่องทางแสวงหาประโยชน์จากเยาวชน ผู้สูงอายุ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีความประมาททางการเงิน ให้ทำหน้าที่เป็นผู้ถือบัญชีม้าอย่างต่อเนื่อง

ธุรกิจขนาดใหญ่

บัญชีม้า หรือที่เรียกในประเทศไทยว่า ban-chee maa (บัญชีม้า)⁶⁵ หมายถึงบัญชีธนาคารหรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet) ที่ถูกใช้เพื่อโอนหรือเก็บรักษาเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมาย⁶⁶ กลุ่มอาชญากรมักใช้บัญชีธนาคารของนิติบุคคล ชื่อบัญชีที่มีอยู่แล้ว หรือจ่ายเงินให้บุคคลต่าง ๆ เปิดบัญชีใหม่ให้ในบางกรณี เป้าหมายอาจถูกหลอกลวงหรือถูกบีบบังคับให้เปิดเผยข้อมูลหรือแบ่งปันสิทธิ์การเข้าถึงบัญชีของตนแก่ผู้อื่น⁶⁷

ระหว่างเดือนมิถุนายน 2024 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2025 ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลางของประเทศไทย มีการอายัดบัญชีม้าต้องสงสัยมากกว่า 2 ล้านบัญชี ซึ่งเป็นบัญชีของบุคคลมากกว่า 150,000 ราย⁶⁸ ตามข้อมูลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างเดือนตุลาคม 2023 ถึงเดือนมีนาคม 2025 มีผู้ถูกจับกุมที่เกี่ยวข้องกับบัญชีม้าจำนวน 5,399 ราย⁶⁹

การใช้บัญชีม้าเพื่อฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด การฉ้อโกง และธุรกิจการพนัน ไม่ใช่ว่าปรากฏการณ์ใหม่ อย่างไรก็ตาม นวัตกรรมในอุตสาหกรรมบริการทางการเงินได้เปิดช่องให้เกิดการนำบัญชีม้าไปใช้ในทางมิชอบในระดับอุตสาหกรรม ขณะเดียวกัน การใช้งานธนาคารออนไลน์ที่แพร่หลาย โดยเฉพาะแอปพลิเคชันธนาคารที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในประเทศไทย⁷⁰ การซื้อขายบัญชีม้า จึงกลายเป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายขึ้นและมีลักษณะเป็นระบบมากขึ้น บัญชีม้าถูกนำมาซื้อขายและโฆษณาอย่างเปิดเผยบนโลกออนไลน์ รวมถึงบนสื่อสังคมออนไลน์⁷¹

มีรายงานว่าเจ้าของบัญชีบางรายขายบัญชีธนาคารส่วนตัวในราคาเพียง 1,500–2,000 บาท (47–63 ดอลลาร์สหรัฐ)⁷² ขณะที่บางรายปล่อยให้ผู้อื่นเช่าบัญชีธนาคารของตัวเอง โดยในบางกรณีมีการคิดค่าเช่าเป็นรายวัน นอกจากนี้ ยังมีการซื้อขายบัตรเอทีเอ็มและซิมการ์ดที่ได้ลงทะเบียนและเชื่อมโยงกับแอปพลิเคชันธนาคารบนมือถือแล้วด้วย แม้ว่าบัญชีส่วนใหญ่จะถูกนำไปใช้เป็นบัญชีม้าในระดับล่าง แต่อดีตเจ้าของเว็บไซต์พนันออนไลน์รายหนึ่งอธิบายว่า บัญชีบางประเภทถูกใช้สำหรับธุรกรรมมูลค่าสูง และผู้ถือบัญชีสามารถได้รับผลตอบแทนจำนวนมาก ในกรณีดังกล่าว ราคาซื้อบัญชีอาจเริ่มต้นที่ประมาณ 30,000 บาท (946 ดอลลาร์สหรัฐ) และสร้างรายได้ให้แก่ผู้ถือบัญชีประมาณ 5,000–10,000 บาท ต่อเดือน (157–315 ดอลลาร์สหรัฐ)⁷³

ในหลายกรณี บัญชีเหล่านี้ได้มาจากการหลอกลวงหรือการชักจูงโดยมิชอบ (เช่น กรณีของนักศึกษาที่กล่าวถึงข้างต้น) ขณะที่บางรายถูกหลอกให้เปิดเผยข้อมูลบัญชีธนาคารผ่านกลโกงต่าง ๆ มีรายงานว่ามิจฉาชีพปลอมตัวเป็นเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร โดยอ้างว่าเหยื่อมีสิทธิได้รับเงินคืนภาษี แต่มีเงื่อนไขว่าต้องเปิดบัญชีธนาคารเสียก่อน⁷⁴ อีกวิธีหนึ่งคือการล่อลวงให้เหยื่อลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ปลอมที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการเปิดบัญชีม้าต่อไป⁷⁵

เหยื่อของการหลอกลวงบางครั้งถูกชักจูงให้กลายเป็นผู้ถือบัญชีม้าโดยไม่รู้ตัว ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงด้านการลงทุนอาจได้รับเงินที่ตนเชื่อว่าเป็นผลกำไรจากการลงทุน จากนั้นพวกเขาจะถูกหลอกให้โอนเงินดังกล่าวไปยังอีกบัญชีหนึ่ง (ซึ่งมักเป็นส่วนหนึ่งของการหลอกลวงให้ลงทุนอีกทอดหนึ่ง) ส่งผลให้เหยื่อของการหลอกลวงกลายเป็นผู้ถือบัญชีม้าโดยไม่รู้ตัว⁷⁶

นอกจากนี้ ยังมีกรณีของผู้หางานทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ได้รับข้อเสนองานปลอม และถูกสั่งให้เปิดบัญชีธนาคารเพื่อรับเงินเดือน โดยบัญชีเหล่านั้นถูกนำไปใช้เป็นบัญชีม้า⁷⁷ ในกรณีหนึ่ง มีเงินมากกว่า 2 พันล้านบาท (63 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ไหลผ่านบัญชีที่เชื่อมโยงกับแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาจำนวน 54 รายในประเทศไทย ซึ่งถูกหลอกให้เปิดบัญชีม้า⁷⁸ ปัจจัยประการหนึ่งที่อาจทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งสำคัญสำหรับการจัดหาบัญชีม้า คือบทบาทของประเทศในฐานะศูนย์กลางทางการเงินหลักของภูมิภาค ชาวต่างชาติจำนวนมากมีบัญชีธนาคารในประเทศไทย และมีรายงานว่าบัญชีเหล่านี้ถูกนำไปใช้เป็นบัญชีม้า ตัวอย่างเช่น มีชาวลาวที่ถูกหลอกให้ยินยอมให้มิจฉาชีพใช้บัญชีธนาคารไทยของตนเพื่อรับเงินเดือนที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายจากแพลตฟอร์มการลงทุนออนไลน์⁷⁹ หรือได้รับเงินผิดกฎหมายเข้าบัญชี ก่อนจะเดินทางข้ามพรมแดนเข้ามาถอนเงินสดจากตู้เอทีเอ็มในประเทศไทย⁸⁰

กรณีเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ทุกคนสามารถตกเป็นเป้าหมายในการถูกใช้เป็นผู้ถือบัญชีม้าได้ อย่างไรก็ตาม กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ผู้สูงอายุ คนไร้บ้าน และผู้พิการ ถือเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ มีรายงานว่า คนไร้บ้านมักถูกเข้าหาโดยนายหน้าหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ซึ่งได้รับการว่าจ้างจากเครือข่ายอาชญากรรม⁸¹ โดยเจ้าหน้าที่โครงการของมูลนิธิกระจกเงา ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ทำงานช่วยเหลือคนไร้บ้าน อธิบายว่า “นายหน้าจะขับรถตระเวนสำรวจคนไร้บ้านที่เพิ่งเข้ามาใหม่ และชักชวนให้พวกเขาเปิดบัญชีม้า โดยรับประกันว่าจะได้รับการคุ้มครอง และอ้างว่ามีตำรวจเกี่ยวข้องอยู่ด้วย จากนั้นจะพาพวกเขาไปเปิดบัญชีที่ธนาคาร ยึดบัตรเอทีเอ็มไว้ และจ่ายเงินให้แก่พวกเขา”⁸²

คอกม้าของเครือข่ายอาชญากรรมไซเบอร์

เพื่อตอบสนองต่อความกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการใช้บัญชีม้าในการฟอกเงินที่ได้มาจากการปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ ในเดือนมีนาคม 2023 ธนาคารแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคารไทยได้กำหนดให้มีการยืนยันตัวตนทางชีวมิติ (การสแกนใบหน้า) สำหรับธุรกรรมผ่านโมบายแบงก์กิ้งทุกประเภทที่มีมูลค่าเกิน 50,000 บาท (1,577 ดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งดำเนินการผ่านธนาคารไทย เพื่อปราบปรามบัญชีม้าและป้องกันการโจรกรรมทางไซเบอร์⁸³

อย่างไรก็ตาม กลุ่มอาชญากรได้หาวิธีหลีกเลี่ยงมาตรการดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ยังสามารถทำธุรกรรมหลายรายการรวมกันได้สูงถึง 200,000 บาทต่อวัน (ประมาณ 6,300 ดอลลาร์สหรัฐ) โดยไม่ต้องผ่านข้อกำหนดการสแกนใบหน้า แต่ผลกระทบที่น่ากังวลยิ่งกว่าของมาตรการยืนยันตัวตนดังกล่าว คือการเกิดขึ้นของสิ่งที่เรียกว่า “คอกม้า” (mule stables) ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกสถานที่ที่ผู้ถือบัญชีม้าถูกควบคุมหรือกักขังภายใต้การบีบบังคับ เพื่อให้ทำการสแกนใบหน้าผ่านแอปพลิเคชันธนาคารสำหรับอนุมัติการโอนเงิน⁸⁴ บุคคลจำนวนมากที่ถูกกักตัวอยู่ใน “คอกม้า” ถูกปฏิบัติในลักษณะเดียวกับผู้ที่ถูกบังคับให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอาชญากรรมภายในศูนย์ปฏิบัติการหลอกลวง (scam compounds) มีรายงานว่าพวกเขาถูกทำร้ายร่างกายหากขัดขืน และบางรายถูกขายต่อให้กับกลุ่มอาชญากรอื่น หรือได้รับการปล่อยตัวเมื่อบัญชีธนาคารไม่มีประโยชน์ต่อเครือข่ายอาชญากรรมอีกต่อไป⁸⁵

เหยื่อบางรายถูกล่อลวงหรือถูกค้ำมนุษย์ไปยังสถานที่เหล่านี้ผ่านประกาศรับสมัครงานปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์ มีการตรวจพบประกาศที่เสนอการจ้างงานในอำเภออรุณประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ชายแดนกัมพูชาและอยู่ไม่ไกลจากเมืองปอยเปตของกัมพูชา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงในฐานะศูนย์กลางการหลอกลวงทางไซเบอร์ นายหน้าเหล่านี้ ซึ่งดูเหมือนจะมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ในกัมพูชา⁸⁶ จะพาผู้สมัครงานไปเปิดบัญชีธนาคารในประเทศไทยให้กับกลุ่มอาชญากร โดยอ้างว่าบัญชีดังกล่าวจะถูกใช้สำหรับรับเงินเดือนของผู้สมัครงาน ในบางกรณี บุคคลเหล่านี้ถูกสั่งให้เปิดบัญชีธนาคารมาถึงคนละห้าถึงหกบัญชี⁸⁷ และถูกบังคับให้ลงทะเบียนซิมการ์ดเพื่อนำไปผูกกับแอปพลิเคชันธนาคารในภายหลัง⁸⁸ เดือนกุมภาพันธ์ 2025 การสืบสวนพบว่าเครือข่ายอาชญากรรมแห่งหนึ่งได้นำชาวบ้านชาวไทยจำนวน 50 คนข้ามพรมแดนไปยังปอยเปตเพื่อทำการสแกนใบหน้า โดยปฏิบัติการนี้ดำเนินการมาแล้วเป็นระยะเวลากว่าสองปี⁸⁹

ในเดือนมกราคม 2026 มีการตรวจพบอีกหนึ่งคดีในพัทลุงจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายมากกว่า 100 ราย โดยผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุหรือผู้พิการ⁹⁰ ผู้เสียหายเหล่านี้เชื่อว่าตนได้รับการว่าจ้างให้ไปทำงานเป็นพนักงานทำความสะอาดในต่างประเทศ แต่กลับถูกนำตัวไปยัง “คอกม้า” ใน

ปอยเปตและประเทศมาเลเซีย เพื่อทำการสแกนใบหน้า มูลค่าความเสียหายที่ประเมินได้มีมากกว่า 21 ล้านบาท (648,268 ดอลลาร์สหรัฐ) นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยยังรายงานด้วยว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่รายหนึ่งเรียกรับสินบนจากขบวนเครือข่ายบัญชีม้าดังกล่าว⁹¹

บัญชีม้าของนิติบุคคล

นอกเหนือจากบัญชีม้าส่วนบุคคลแล้ว บัญชีธนาคารของนิติบุคคลที่เปิดในนามบริษัทบังหน้า และกิจการทางธุรกิจต่าง ๆ ยังถูกนำมาใช้ในการโอนและฟอกเงินที่ได้มาจากปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์อีกด้วย ตัวอย่างเช่น ในคดีหนึ่งเมื่อปี 2025 ทางกรมไทยได้ทำลายเครือข่ายบุคคลจำนวน 5 รายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์และการหลอกลวงทางไซเบอร์ โดยบุคคลเหล่านี้ร่วมกันจดทะเบียนบริษัทหลายแห่ง และใช้บัญชีธนาคารของนิติบุคคลจำนวน 9 บัญชีที่เปิดในนามบริษัทต่าง ๆ มีการโอนเงินผ่านบัญชีเหล่านี้มากกว่า 100 ล้านบาท (3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ภายในระยะเวลาเพียง 4 วัน⁹²

ข้อได้เปรียบสำคัญของบัญชีม้าในนามนิติบุคคล คือสามารถใช้โอนเงินได้ครั้งละเป็นจำนวนมากกว่า อีกทั้งยังไม่มีข้อกำหนดให้ต้องยืนยันตัวตนผ่านการสแกนใบหน้า⁹³ นอกจากนี้ การเปิด บัญชีนิติบุคคลยังทำได้ค่อนข้างสะดวก ตัวอย่าง

เช่น ธนาคารกรุงศรีอยุธยาอนุญาตให้ธุรกิจเปิดบัญชีได้สูงสุด 5 บัญชี เพียงยืนยันตัวตนผ่านระบบโมบายแบงก์กิ้ง⁹⁴ ในทำนองเดียวกัน ธนาคารกรุงศรีอยุธยามีบริการเปิดบัญชีนิติบุคคลนอกสถานที่ โดยลูกค้าสามารถทำธุรกรรมออนไลน์ผ่านโมบายแบงก์กิ้งได้หลังจากได้รับอนุมัติ และธนาคารอนุญาตให้เปิดบัญชีได้ 3 บัญชี⁹⁵

กลุ่มอาชญากรมักเลือกใช้บัญชีม้าในนามนิติบุคคล เนื่องจากบัญชีประเภทดังกล่าวถูกมองว่ามีความน่าเชื่อถือมากกว่า และช่วยให้สามารถหลอกลวงเหยื่อให้โอนเงินได้ง่ายขึ้น⁹⁶ อีกทั้ง เนื่องจากมีปริมาณธุรกรรมจำนวนมากไหลผ่านบัญชีนิติบุคคล กระบวนการสืบสวน การดำเนินคดี และการอายัดบัญชีของหน่วยงานรัฐจึงมีความซับซ้อนมากขึ้นและใช้เวลานานกว่าปกติ⁹⁷

ภาพที่ 6 กลไกของการใช้ประกาศรับสมัครงานปลอมเพื่อล่อลวงผู้ทางานให้เปิดบัญชีม้า

การยกระดับการตอบสนองต่อปัญหา

การแก้ไขปัญหาบัญชีม้าเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลของเศรษฐา ทวีสิน (สิงหาคม 2023–สิงหาคม 2024)⁹⁸ และในช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทยได้ทยอยนำมาตราการต่าง ๆ มาใช้เพื่อปราบปรามปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ ในเดือนพฤศจิกายน 2025 นายอนุทิน ชาญวีรกูล ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรักษาการในขณะนั้น ได้ประกาศ “สงครามต่อต้านอาชญากรรมออนไลน์”⁹⁹

ในด้านนโยบายของประเทศไทย พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (โดยเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) ได้เพิ่มความเข้มงวดในการกำกับ

ดูแลและการควบคุมธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (รวมถึงสกุลเงินดิจิทัล) ที่ตั้งอยู่นอกประเทศไทย แต่ให้บริการแก่บุคคลในประเทศไทย¹⁰⁰ นอกจากนี้ พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 (2023) ยังเป็นรากฐานสำหรับการจัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ (Anti-Online Scam Operation Center: AOC) 1441 โดย AOC ได้รับการออกแบบให้เป็นศูนย์กลางสำหรับรวบรวมบริการสายด่วนและบูรณาการข้อมูลร่วมกับหน่วยงานสำคัญอื่น ๆ ทำหน้าที่เป็นศูนย์บัญชาการแบบเบ็ดเสร็จสำหรับการรับแจ้งเหตุ การระงับธุรกรรม การแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนการเพิ่มหรือถอดถอนบุคคลออกจากบัญชีเฝ้าระวังและบัญชีดำ¹⁰¹

หน่วยงานอื่นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ AOC ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ของประเทศไทย ซึ่งได้เพิ่มความเข้มงวดในการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าธนาคาร ส่งผลให้สามารถตรวจพบบัญชีม้าใหม่ได้รวดเร็วขึ้น¹⁰² และสามารถอายัดบัญชีม้าที่มีอยู่แล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น¹⁰³ นอกจากนี้ พระราชกำหนดดังกล่าวยังให้อำนาจแก่สถาบันการเงินในการระงับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ และยังได้กำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดมากขึ้นสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว¹⁰⁴

ในปี 2023 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกแนวนโยบายเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลกลางที่เรียกว่า Central Fraud Registry สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับคดีฉ้อโกงระหว่างธนาคารต่าง ๆ ส่งผลให้มีการระงับบัญชีในวงกว้าง โดยบุคคลทุกคนที่มีชื่ออยู่ในบัญชีดำจะถูกอายัดบัญชีทั้งหมด¹⁰⁵ ภายในเดือนพฤศจิกายน 2025 มีบัญชีที่ถูกอายัดแล้วมากกว่า 3.3 ล้านบัญชี¹⁰⁶ แม้ว่าบางฝ่ายจะชื่นชมแนวทางดังกล่าวในด้านความครอบคลุมและความรวดเร็ว¹⁰⁷ แต่ก็ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์เช่นกัน เนื่องจากมีประชาชนและธุรกิจขนาดเล็กหลายพันรายถูกระงับว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงโดยคลาดเคลื่อน ส่งผลให้บัญชีของพวกเขาถูกระงับการใช้งาน¹⁰⁸ ต่อมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงแนวทางดังกล่าวโดยเปลี่ยนมาอายัดเฉพาะธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย และลดระยะเวลาของกระบวนการสอบสวนให้สั้นลง¹⁰⁹

แม้ว่าการปฏิรูปกฎหมายและความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายจะมีเจตนาที่ดี และช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศไทยในการสกัดกั้นการฉ้อโกงในวงกว้างได้มากขึ้น แต่ก็ได้ก่อให้เกิดผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจและมีความสำคัญเช่นกัน ผลกระทบดังกล่าวรวมถึงการที่บุคคลผู้บริสุทธิ์ถูกตัดสิทธิ์การเข้าถึงบริการทางการเงิน การสูญเสียสิทธิในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเงินกู้เพื่อการศึกษา และในบางกรณี การค้ามนุษย์ข้ามพรมแดนเพื่อแสวงหาประโยชน์จากบัญชีม้าของบุคคลเหล่านั้น¹¹⁰

ในอนาคต การรับมือกับปัญหาบัญชีม้าจำเป็นต้องอาศัยมาตรการที่มีข้อมูลรองรับ มีความได้สัดส่วนกับลักษณะของปัญหา และมุ่งเป้าไปยังเครือข่ายบัญชีม้าโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตอกย้ำความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างผ่านการลงโทษบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่ในสถานะเปราะบาง นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางจากการมุ่งเน้นเฉพาะผู้ถือบัญชีม้าในระดับต้นทาง ไปสู่การติดตามวงจรการหลอกลวงทั้งหมด เพื่อระบุทั้งต้นตอของปฏิบัติการ และบัญชีผู้รับผลประโยชน์ปลายทางที่ได้รับเงินผิดกฎหมาย ขณะเดียวกัน ยังมีความจำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้ให้มากขึ้นเกี่ยวกับบทบาทของบัญชีม้าในกระบวนการฟอกเงิน และปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ เพื่อป้องกันไม่ให้กลไกอำนวยความสะดวกทางอาชญากรรมรูปแบบนี้ขยายตัวต่อไป

เวียดนามไม่จำเป็นต้องเลือกระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับพื้นที่ภาคประชาสังคม

ในเดือนมกราคม 2026 พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (Communist Party of Vietnam: CPV) ได้จัดการประชุมสมัชชาใหญ่พรรคครั้งที่ 14 ซึ่งบางฝ่ายมองว่าเป็นการประชุมทางการเมืองที่มีความสำคัญมากที่สุดของเวียดนามในรอบสามทศวรรษ การรายงานข่าวของสื่อมวลชนระหว่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างผู้นำของประเทศ ท่ามกลางการรวบอำนาจที่เข้มแข็งขึ้นของเลขาธิการพรรค โต เลิม (To Lam) รวมถึงความมุ่งหมายทางเศรษฐกิจของเวียดนามในการก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับสูงภายในปี 2030¹¹¹

อาจเพราะด้วยเหตุผลดังกล่าว ในช่วงหลายเดือนก่อนการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรค เจ้าหน้าที่ของกระทรวงความมั่นคงสาธารณะ (Ministry of Public Security: MPS) ก็ได้เร่งดำเนินการอย่างเข้มข้นเพื่อควบคุมและจัดระเบียบโลกออนไลน์ของประเทศหนึ่งในผู้ที่ตกเป็นเป้าหมายคือ เหงียน หรือก ญู (Nguyễn Ngọc Như Quỳnh) ซึ่งเป็นที่รู้จักในหมู่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวเวียดนาม

ในชื่อ “Mother Mushroom” นักเขียนบล็อกและนักกิจกรรมที่ได้รับรางวัล และเป็นที่รู้จักครั้งแรกจากการรายงานเกี่ยวกับการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่บอกไซต์¹¹² กวีญกล่าวไว้ในช่วงที่การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคกำลังดำเนินการอยู่ เธอได้เผยแพร่บทวิเคราะห์ ลิงก์ และบทความจำนวนมากบนเพจของเธอ แต่กรมส่วนร่วมจากผู้ติดตามกว่า 50,000 คนกลับลดลงอย่างมาก ต่อมา เมื่อผู้ติดตามส่งภาพหน้าจอจากกรณีศึกษาที่เผยแพร่โดย Meta Transparency Center มาให้ เธอจึงตระหนักว่า บัญชีของเธอถูกจำกัดการมองเห็นบน Facebook หรือที่เรียกว่า shadow ban ระหว่างวันที่ 15–22 มกราคม

“โพสต์ทั้งหมดของฉัน ไม่ว่าจะเป็นข้อความ บทความ แม้กระทั่งงานแปล หรือลิงก์ที่แชร์จาก Asia Times ซึ่งวิเคราะห์การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคครั้งที่ 14 ล้วนถูกปิดกั้นการมองเห็นตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (geo-blocked)” เธอเขียนไว้ในบทความที่วิพากษ์วิจารณ์ Meta บริษัทแม่ของ Facebook¹¹³ Meta ยืนยันว่า บริษัทได้รับคำขอให้ลบเนื้อหาของ Mother Mushroom จากกระทรวง

ความมั่นคงสาธารณะ (MPS) ภายใต้กฎหมายความมั่นคงไซเบอร์และกฤษฎีกา เลขที่ 147/2024/ND-CP¹¹⁴ แม้ว่า Meta จะคืนสิทธิ์การเข้าถึงเพจของเธอในภายหลัง แต่กฤษฎีกาล่าวหาว่า Meta มีส่วนช่วยให้พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามสามารถจำกัดเสรีภาพสื่อในช่วงเวลาทางการเมืองที่สำคัญ และทำหน้าที่เป็น “หุ่นส่วนที่มีความซับซ้อน” ในกระบวนการ “ปราบปรามข้ามพรมแดน” ของรัฐเวียดนาม

มาตรการที่ถูกนำมาใช้กับกวีมีความเชื่อมโยงกับชุดการปฏิรูปด้านสื่อที่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (CPV) ประกาศไว้ในเดือนธันวาคม 2025 ก่อนการประชุมสมัชชาใหญ่พรรค โดยมาตรการดังกล่าวได้กำหนดข้อกำหนดด้านกฎระเบียบที่เข้มงวดมากขึ้นต่อองค์กรสื่อ และลดบทบาทของกลไกตรวจสอบความรับผิดชอบที่เป็นอิสระภายในระบบข้อมูลข่าวสารของเวียดนาม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้กลับได้รับความสนใจจากนานาชาติค่อนข้างน้อย

ในระดับโลก การรายงานข่าวอย่างอิสระได้รับการยอมรับว่าเป็นเสาหลักสำคัญของความสามารถในการรับมือของประเทศต่อปัญหาอาชญากรรมในลักษณะองค์กรและการทุจริตคอร์รัปชัน หากปราศจากสื่ออิสระและการรายงานข่าวด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน อาชญากรรมในลักษณะองค์กรและการทุจริตก็มีแนวโน้มที่จะฝังรากลึกได้ง่ายยิ่งขึ้น ในบริบทเช่นนี้ ความมุ่งหวังของเวียดนามในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอาจเผชิญความเสี่ยงได้เช่นกัน เนื่องจากหากขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นอิสระ การทุจริตอาจไม่ถูกตรวจพบ และอาจนำไปสู่การสูญเสียความเชื่อมั่นของนักลงทุน แม้ว่ากรรการปราบปรามผู้เห็นต่างโดยรัฐในเวียดนามจะไม่ใช่วิธีใหม่ และไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในเวียดนามเท่านั้น แต่วิธีการที่แบบเบียดเบียนยิ่งขึ้นซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อปิดกั้นเสียงของกวี จะสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ดังที่กวีกล่าวไว้ด้วยตนเองว่า เป็นการใช้บริษัทเทคโนโลยีตะวันตกให้ “ทำงานสกปรก” แทนรัฐ¹¹⁵

พัฒนาการเหล่านี้ก่อให้เกิดคำถามเชิงโครงสร้างในวงกว้างว่า การพัฒนาเศรษฐกิจให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องของเวียดนามจะสามารถดำรงอยู่ควบคู่ไปกับพื้นที่ที่หดแคบลงสำหรับการตรวจสอบอย่างอิสระโดยสื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมได้หรือไม่ โดยเฉพาะในภาคส่วนที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต การเงินผิดกฎหมาย และกิจกรรมอาชญากรรมข้ามพรมแดน ประเด็นดังกล่าวยังส่งผลต่อบริษัทเทคโนโลยีเอกชนระดับโลก ซึ่งต้องสร้างสมดุลระหว่างมาตรฐานการกำกับดูแลเนื้อหาบนแพลตฟอร์มในระดับสากล กับการปฏิบัติตามกฎหมายด้านความมั่นคงภายในประเทศที่แตกต่างกันในแต่ละรัฐ

เสรีภาพสื่อที่ยังคงเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ยาก

ในเวียดนาม สื่อมวลชนไม่เคยมีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ ดัชนีระดับโลกต่าง ๆ รวมถึงรายงาน Freedom in the World และการจัดอันดับของ Reporters Without Borders ต่างจัดให้เวียดนามอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนด้านเสรีภาพสื่ออยู่ในระดับต่ำมาโดยตลอด¹¹⁶ อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 ได้เกิดการขยายตัวของกรรการอภิปรายและการถกเถียงสาธารณะในประเด็นต่าง ๆ เช่น อาชญากรรมและการทุจริตคอร์รัปชัน การเปลี่ยนผ่านสู่คดีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว การแปรรูปกิจการ และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยกลไกตลาด ได้เปิดโอกาสให้การรายงานข่าวเกี่ยวกับคดีอื้อฉาวด้านคอร์รัปชันได้รับความนิยมจากสาธารณชน และสร้างผลตอบแทนทางธุรกิจให้แก่องค์กรสื่อมวลชน¹¹⁷ พัฒนาการของเสรีภาพสื่อมวลชน

เสรีภาพดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่เวียดนามอนุญาตให้มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในปี 1997¹¹⁸ การใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากประมาณ 0.2% ของประชากรในปี 2000 เป็นประมาณ 78.8% ในปี 2025 หรือคิดเป็นผู้ใช้จำนวนราว 79 ล้านคน¹¹⁹ ในช่วงเวลาเดียวกัน การปฏิรูปเศรษฐกิจได้นำไปสู่การแปรรูปกิจการ รวมถึงใน

พัฒนาการของเสรีภาพสื่อมวลชน

ภาคสื่อมวลชนด้วย การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสื่อมวลชนในปี 1999 อนุญาตให้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อแสวงหากำไร และกฎหมายสื่อมวลชนปี 2016 ได้เปิดทางให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อและบริษัทเอกชน¹²⁰ นิตยสารและหนังสือพิมพ์แนวไลฟ์สไตล์ต่างปรับตัวสู่การดำเนินงานเชิงพาณิชย์ โดยมีรายได้จากการโฆษณาและการสนับสนุน เป็นสัดส่วนสำคัญของรายได้ทั้งหมด

การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสื่อด้วยกลไกตลาดดังกล่าวช่วยให้องค์กรสื่อมีความเป็นอิสระทางการเงินในระดับหนึ่ง และมีอำนาจต่อรองมากขึ้นเมื่อเผชิญกับการควบคุมอย่างเข้มงวดของรัฐ แม้ว่าจะยังไม่มีกรอบที่มั่นคงในด้านเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิพลเมืองก็ตาม ประเด็นต่าง ๆ เช่น ความหลากหลายทางการเมืองและสิทธิมนุษยชนยังคงเป็นเรื่องต้องห้าม เช่นเดียวกับการรายงานข่าวเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและข้อพิพาทเรื่องที่ดิน¹²¹ อย่างไรก็ตาม การรายงานข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมและการทุจริตคอร์รัปชันกลับกลายเป็นพื้นที่สีเทาที่สามารถนำเสนอได้อย่างจำกัด¹²² การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นพร้อมกับการเติบโตอย่างรวดเร็วของสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะ Facebook ซึ่งมีผู้ใช้งานในเวียดนามจำนวน 8 ล้านคนภายในปี 2012 และแพลตฟอร์มภายในประเทศอย่าง Zing Me

ภายในปี 2018 จำนวนผู้ใช้งาน Facebook ที่มีความเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้นเกิน 64 ล้านคน คิดเป็นประมาณ 67% ของประชากรทั้งหมดในขณะนั้น¹²³ สื่อที่ไม่ได้อยู่

ภายใต้การบริหารโดยตรงของรัฐ เช่น VnExpress และ Zing News แสดงให้เห็นถึงความเปิดกว้างทางวิชาชีพสื่อมากกว่าหนังสือพิมพ์ของพรรคอย่าง Nhân Dân โดยเปิดพื้นที่ให้มุมมองจากชุมชน อ้างอิงความเห็นของนายฝ่ายจำเลยในการรายงานข่าวการพิจารณาคดี และสะท้อนเสียงของประชาชนในประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน¹²⁴

ในช่วงเวลาดังกล่าว สื่อออนไลน์ภาษาเวียดนามได้รายงานข่าวเกี่ยวกับคดีทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง โดยระหว่างปี 2013 ถึง 2019 สื่อมวลชนได้รายงานคดีทุจริตมากกว่า 40 กรณี และมีการเผยแพร่บทความมากกว่า 3,000 ชิ้น (ดูภาพที่ 7)¹²⁵

ตัวอย่างสำคัญในช่วงแรกคือกรณีของ Vietnam Shipbuilding Industry Group (Vinashin) ในปี 2010 ซึ่งได้รับการรายงานอย่างต่อเนื่องโดยสำนักข่าว Tuoi Tre และ Thanh Nien โดยผู้บริหารของ Vinashin ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจต่อเรือที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ได้ยักยอกทรัพย์สินและสมคบกันกำหนดราคา¹²⁶ การตรวจสอบของสำนักงานตรวจการภาครัฐ พบภาระหนี้สินเกือบ 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ¹²⁷ และมีรายงานว่าความเสียหายดังกล่าวมีมูลค่าเทียบเท่าประมาณ 4% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของเวียดนามในปี 2009¹²⁸

สื่ออย่าง Tuoi Tre Online และ VietNamNet ยังมีบทบาทสำคัญในการเปิดโปงเรื่องอื้อฉาวเกี่ยวกับการทุจริตในการสอบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระดับชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้านการศึกษา¹²⁹ นอกจากนี้ การรายงานข่าวของสื่อยังช่วยกระตุ้นการตรวจสอบจากสาธารณชนในช่วงการรณรงค์ #ichoosefish เมื่อปี 2016 ซึ่งเกี่ยวข้องกับมลพิษที่เกิดจาก Formosa Ha Tinh Steel Corporation บริษัทที่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจาก Formosa Plastics ของไต้หวัน¹³⁰ ในทุกกรณี สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการเปิดโปงความเสียหายทางการเงินที่เกิดขึ้นกับทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจากการทุจริตคอร์รัปชัน อีกทั้งยังชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงด้านการเงิน และความน่าเชื่อถือที่เกิดจากผู้มีความเชื่อมโยงกับภาครัฐและภาครัฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย

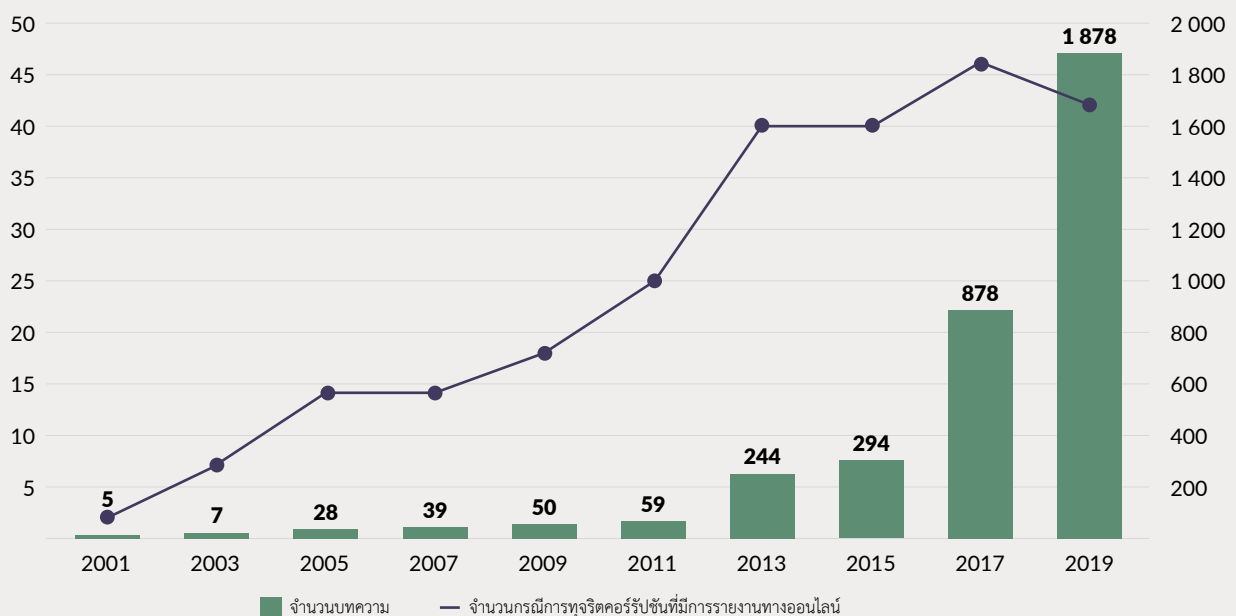
การเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม สิ่งนี้ทำให้ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 ประชาชนชาวเวียดนามสามารถเข้าถึงข้อมูลเหตุการณ์ปัจจุบัน มีส่วนร่วมในการอภิปราย และตอบสนองต่อประเด็นต่าง ๆ ในสังคมได้¹³¹ จำนวนผู้อ่านเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อประชาชนแบ่งปันข้อสังเกตและความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ขณะที่นักข่าวซึ่งต้องใช้การเซ็นเซอร์ตนเองในการรายงานข่าวอย่างเป็นทางการ หันมาใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเผยแพร่บทวิเคราะห์ที่มีความลึกซึ้งและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น งานวิจัยขององค์กร Towards Transparency พบว่าระหว่างปี 2016 ถึง 2019 สัดส่วนของชาวเวียดนามที่เชื่อว่าตนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในการต่อสู้กับการทุจริตคอร์รัปชันได้ เพิ่มขึ้นจาก 55% เป็น 71%¹³²

จุดสิ้นสุดของยุคสมัย

เสรีภาพสื่อในเวียดนามเริ่มถูกจำกัดอีกครั้งในช่วงกลางถึงปลายทศวรรษ 2010 อันเป็นผลจากการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงไซเบอร์ในปี 2018¹³³ และการประกาศใช้แผนสื่อมวลชนปี 2025 ในปี 2019¹³⁴

กฎหมายความมั่นคงไซเบอร์กำหนดให้บริษัทต่าง ๆ ต้องจัดเก็บข้อมูลไว้บนเซิร์ฟเวอร์ที่ตั้งอยู่ในประเทศเวียดนาม รวมถึงข้อมูลผู้ใช้งานที่ถือครองโดยบริษัทเทคโนโลยีต่างชาติ เช่น Alphabet, Meta และ Apple¹³⁵ นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังให้อำนาจแก่ กองกำลังปฏิบัติการความมั่นคงไซเบอร์เวียดนาม (Vietnam Cybersecurity Task Force: CTF) ซึ่งอยู่ภายใต้ กระทรวงความมั่นคงสาธารณะในการสั่งให้ลบเนื้อหา และบังคับให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลผู้ใช้งานตามที่หน่วยงานร้องขอได้

ในเวลาเดียวกัน แผนสื่อมวลชนปี 2025 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนเมษายน 2019 ได้มุ่งเป้าไปที่สื่อทั้งเอกชน และตอกย้ำการควบคุมทางการเมืองที่เข้มงวดยิ่งขึ้นต่อภาคสื่อมวลชน¹³⁶ โดยจำกัดการออกใบอนุญาตเฉพาะหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (CPV)¹³⁷ แผนดังกล่าวยังห้ามนิยตสารผลิตเนื้อหา

ภาพที่ 7 การรายงานข่าวเกี่ยวกับคดีทุจริตคอร์รัปชันของสื่อออนไลน์ภาษาเวียดนาม

แหล่งที่มา: การสำรวจบทความออนไลน์ภาษาเวียดนามที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันในวงกว้าง ตั้งแต่ปี 2000 จนถึงสิ้นปี 2019 ตามที่รายงานโดย Thanh Huyen Nguyen ในบทความ The fight against corruption in Vietnam: The role of online press ตีพิมพ์ในวารสาร VNU Journal of Science: Policy and Management Studies ปีที่ 36 ฉบับที่ 3 ค.ศ. 2020

ข่าวสาร รวมถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันอีกด้วย ภายหลังจากนั้น องค์กรสื่อจำนวนมากสูญเสียใบอนุญาตประกอบกิจการสื่อ โดยผลการศึกษารายงานในปี 2024 พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของสื่อจำนวน 102 แห่งที่จัดอยู่ในประเภทองค์กรสื่อมวลชน ได้ปรับเปลี่ยนไปดำเนินกิจกรรมสื่อประเภทอื่น หรือยุติการดำเนินงานโดยสิ้นเชิง¹³⁸ กรณีดังกล่าวรวมถึงสื่อหลายแห่งที่เคยรายงานข่าวด้านอาชญากรรมและการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น Zing News (ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Znews)

ภายใต้แผนดังกล่าว หน่วยงานกำกับดูแลได้เพิ่มการใช้มาตรการลงโทษและการปรับเงินต่อองค์กรสื่ออย่างต่อเนื่อง ระหว่างปี 2019 ถึง 2023 ทางกรังได้สั่งปรับองค์กรสื่อรวมทั้งสิ้น 146 ครั้ง (ดูภาพที่ 8) ในปี 2020 มีคดีที่ถูกบันทึกจำนวน 18 กรณี คิดเป็นค่าปรับรวม 450 ล้านดอลลาร์เวียดนาม (ประมาณ 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ) ภายใต้นี้ปี 2023 จำนวนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็น 47 กรณี คิดเป็นค่าปรับรวม 2.1 พันล้านดอลลาร์เวียดนาม (ประมาณ 81,000 ดอลลาร์สหรัฐ)¹³⁹ ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐยังเพิ่มแรงกดดันต่อผู้สื่อข่าว โดยมีผู้สื่อข่าว 6 คนถูกจำคุกในปี 2020 และ 8 คนถูกจำคุกในปี 2021¹⁴⁰

ในเดือนธันวาคม 2025 เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุมสมัชชาใหญ่พรรคในเดือนมกราคม สถานแห่งชาติเวียดนามได้ผ่านกฎหมาย 51 ฉบับและมติ 39 ฉบับ ซึ่งครอบคลุมประเด็นทางสังคมและเศรษฐกิจจำนวนมากผ่านกระบวนการพิจารณาแบบเร่งรัด โดยไม่มีการยื่นคำร้องหรือการประท้วงจากสาธารณชน คิดเป็นประมาณหนึ่งในสามของกฎหมายทั้งหมดที่ได้รับการผ่านความเห็นชอบตลอดวาระห้าปีของสภา¹⁴¹ กฎหมายดังกล่าวรวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายความมั่นคงไซเบอร์และกฎหมายสื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายอำนาจในการกำกับดูแล ที่อยู่ระบุบนเครื่องคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (IP Address) ผลจากการแก้ไขดังกล่าวทำให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers: ISPs) มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูล IP Address ให้แก่หน่วยงานด้านความมั่นคงไซเบอร์ตามคำร้องขอ และต้องลบเนื้อหาที่ถูกพิจารณาว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ

นอกจากนี้ การแก้ไขแผนสื่อมวลชนในปี 2025 ยังให้อำนาจแก่ กระทรวงความมั่นคงสาธารณะ (Ministry of Public Security: MPS) ในการบังคับให้องค์กรสื่อและผู้สื่อข่าวเปิดเผยแหล่งข่าวของตน รวมถึงผู้เปิดโปงข้อมูลภายใน เพื่อ “ประโยชน์ในการสืบสวน การดำเนินคดี และการพิจารณาพิพากษา” การโอนอำนาจดังกล่าวจากศาลไปสู่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย สะท้อนให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านสื่อของเวียดนามมีแนวโน้มที่จะเข้มงวดยิ่งขึ้นในอนาคต ขณะเดียวกัน แพลตฟอร์ม

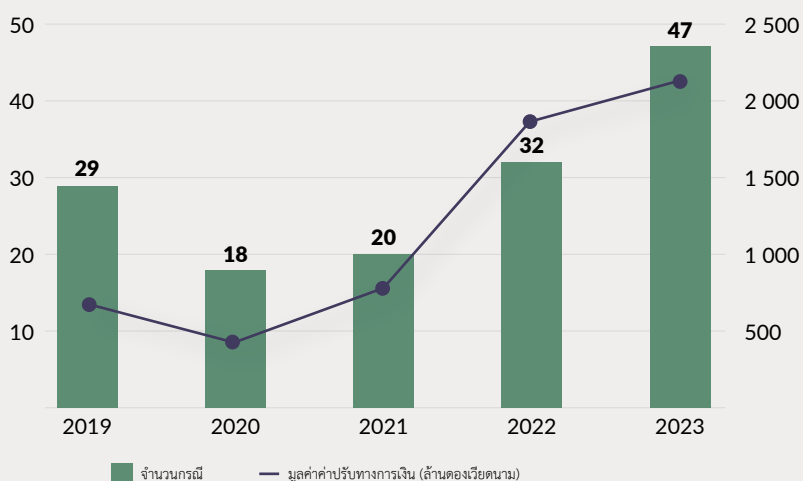
สื่อสังคมออนไลน์ก็อาจจะเผชิญกับการกำกับดูแลที่เข้มข้นมากขึ้นเช่นกัน ดังที่ปรากฏในกรณีของกวิญ (Quynh) เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามพยายามทำให้ภาระหน้าที่ของแพลตฟอร์มเหล่านี้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่ใช้บังคับกับสื่อดั้งเดิม

พื้นที่ภาคประชาสังคมที่หดแคบลง

กรอบกฎหมายที่มุ่งเน้นด้านความมั่นคงดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของสื่อมวลชนเวียดนามอย่างมีนัยสำคัญ และยังสะท้อนให้เห็นผ่านแนวทางลักษณะเดียวกันที่ถูกนำมาใช้เพื่อจำกัดพื้นที่การดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)

การวิเคราะห์ภายในประเทศชี้ให้เห็นถึงยุทธศาสตร์เชิงระบบของรัฐในการจำกัดพื้นที่ภาคประชาสังคม ขณะเดียวกันยังคงอนุญาตให้มีการดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือในลักษณะการให้บริการสาธารณะต่อไป เจ้าหน้าที่โครงการขององค์กรภาคประชาสังคมแห่งหนึ่งในเวียดนามอธิบายว่า แม้แต่การเดินทางเข้ามาระยะสั้นของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลและผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชนก็ยังถูกตรวจสอบอย่างใกล้ชิด¹⁴² นอกจากนี้ มีรายงานว่าองค์กรขนาดใหญ่จำนวนมากกังวลเกี่ยวกับการแทรกซึมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติการในลักษณะลับ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติได้ตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจุบันกฎหมายภาษีถูกนำมาบังคับใช้อย่างเข้มงวดกับองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยความคลาดเคลื่อนทางเทคนิคในการรายงานการใช้เงินช่วยเหลืออาจถูกดำเนินคดีในฐานความผิดหลีกเลี่ยงภาษีทางอาญาได้¹⁴³ การหดตัวของพื้นที่ภาคประชาสังคมยังส่งผลให้เกิดการปิดตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนอิสระที่ทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันอีกด้วย โดยองค์กร Towards Transparency ถูกบังคับให้ยุติการดำเนินงานด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง ภายหลังจากถูกปรับและถูกถอนชื่อโดเมนเว็บไซต์¹⁴⁴

สภาพแวดล้อมดังกล่าวดูเหมือนกำลังแผ่ขยายอิทธิพลไปทั่วทั้งภาคส่วน โดยองค์กรที่มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณะ (เช่น องค์กรการกุศลและองค์กรบรรเทาทุกข์) ยังคงได้รับอนุญาตให้มีพื้นที่ในการดำเนินงาน ขณะที่องค์กรที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ กลับต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางกฎหมายที่อาจคุกคามต่อการดำรงอยู่ขององค์กรโดยตรง สถานการณ์ดังกล่าวยังส่งผลให้สื่อมวลชนและองค์กรอื่น ๆ ดูเหมือนหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงสาเหตุเชิงรากฐานของความไม่มั่นคงในภูมิภาค เช่น การทุจริตคอร์รัปชันในระดับสูง หรือการค้ำฉวยและการลักลอบข้ามพรมแดน เนื่องจากความเสี่ยงทั้งในด้านส่วนบุคคลและวิชาชีพจากการดำเนินการดังกล่าวถูกมองว่าสูงเกินกว่าจะยอมรับได้ ผลที่ตามมาคือ การเกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชญากรรมใน

ภาพที่ 8 มาตรการลงโทษและค่าปรับที่กำหนดต่อสื่อมวลชน ระหว่างปี 2019–2023

แหล่งที่มา: Legal Initiatives for Vietnam, Censorship in Vietnam: State Media Under Unprecedented Attack (การเซ็นเซอร์ในเวียดนาม: สื่อของรัฐภายใต้แรงกดดันที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน), 1 พฤศจิกายน 2024

ลักษณะองค์กร ซึ่งมักเติบโตได้ดีในบริบทที่การตรวจสอบด้านชื่อเสียงและกลไกความรับผิดชอบทางการเมืองมีอยู่อย่างจำกัด

การขาดพื้นที่สำหรับภาคประชาสังคมยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของภูมิภาคอีกด้วย ในปี 2024 ศาลได้พิพากษาลงโทษ Truong My Lan หลังจากอัยการพิสูจน์ได้ว่าเธอได้กู้ยืมเงินโดยทุจริตจาก Saigon Commercial Bank เป็นมูลค่าถึง 44 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่คิดเป็นสัดส่วนสำคัญของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของเวียดนาม¹⁴⁵ ต่อมาในปี 2025 เกิดเรื่องอื้อฉาวกรณีการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างของ Thuận An Group ซึ่งนำไปสู่การพิพากษาลงโทษเจ้าหน้าที่ระดับสูงหลายราย จากความเสียหายที่มีมูลค่าเกินกว่า 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁴⁶ นอกจากนี้ การทำเหมืองทรายผิดกฎหมายและการใช้ที่ดินโดยปราศจากการกำกับดูแล ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับเครือข่ายผิดกฎหมาย ยังเป็นปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย ส่งผลให้เศรษฐกิจภาคการเกษตรในพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (Mekong Delta) ต้องเผชิญความเสียหายที่อาจมีมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์ เมื่อกลุ่มชุมชนและสื่อมวลชนถูกจำกัดทางกฎหมายไม่ให้รายงานคดีทุจริตขนาดใหญ่ในลักษณะดังกล่าว เครือข่ายอาชญากรรมย่อมฝังรากลึกมากขึ้น และความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการรับมือกับผลกระทบจากเครือข่ายเหล่านี้ก็จะอ่อนแอลง ดังนั้น ความเสี่ยงต่อความสูญเสียทางการเงินจึงอยู่ในระดับสูงอย่างยิ่ง

แม้เวียดนามจะไม่ใช้ประเทศเดียวในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงที่กำลังเผชิญกับการจำกัดพื้นที่ภาคประชาสังคมและเสรีภาพสื่อ ดังที่เห็นได้จากกรณีการจำกัดการเข้าถึงบัญชี Facebook ของ Quỳnh แต่สถานการณ์ดังกล่าวดูเหมือนจะสวนทางกับเป้าหมายที่รัฐบาลเวียดนามประกาศไว้ ทั้งในด้านการเร่งการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้แนวโน้มทางเศรษฐกิจของประเทศจะมีความเปราะบางอยู่แล้ว โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ เพียงไม่กี่แห่ง¹⁴⁷ การเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมภาคประชาสังคมอิสระและสื่อมวลชนอาจยิ่งซ้ำเติมความเปราะบางเชิงโครงสร้างที่มีอยู่เดิมให้รุนแรงมากขึ้นอีกด้วย

ความเชื่อมั่นของนักลงทุนอาจถูกบั่นทอนลง เมื่อการเข้าถึงข้อมูลที่เชื่อถือได้กลายเป็นเรื่องยากมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ผลตอบแทนจากการลงทุนลดลงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น สถานการณ์ดังกล่าวจะเพิ่มพื้นที่ให้ผู้กระทำความผิดและเครือข่ายผิดกฎหมายสามารถใช้อิทธิพลและเข้าควบคุมอุตสาหกรรมสำคัญต่าง ๆ ได้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ยังคงมีโอกาสในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจและปกป้องความมั่นคงแห่งชาติของเวียดนามจากภัยคุกคามเหล่านี้ ผ่านการส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบของภาครัฐกิจและหน่วยงานของรัฐ ด้วยการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา และเชื่อถือได้ สื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมสามารถจัดหาข้อมูลอันมีคุณค่าแก่นักลงทุนต่างชาติ ลดความเสียหายต่อชื่อเสียงของระบบเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการคุ้มครองประชาชนและชุมชน ซึ่งท้ายที่สุดจะช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงที่รัฐได้กำหนดไว้

ผู้นำทางความคิดที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมและการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งสามารถตรวจสอบยืนยันได้ ไม่ควรถูกจำกัดหรือปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น องค์กรสื่อระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ (NGOs) สามารถมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนองค์กรของเวียดนามและช่วยขยายการรับรู้ต่อเสียงของพวกเขาในเวทีสาธารณะ ในขณะเดียวกัน แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ควรระงับบุคคลผู้นำทางความคิดที่มีความเสี่ยงต่อการถูกปิดกั้นหรือคุกคาม และดำเนินการมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เนื้อหาของบุคคลเหล่านั้นถูกจำกัดหรือระงับโดยรัฐ ■

หมายเหตุ

1. UNODC, Rise in production and trafficking of synthetic drugs from the Golden Triangle, new report shows, 28 พฤษภาคม 2025, <https://www.unodc.org/roseap/en/2025/05/regional-synthetic-drugs-report-launch/story.html>.
2. Wichit Chantanusornisiri, Trade highway to link Laos with neighbours, *Bangkok Post*, 3 มิถุนายน 2025, <https://www.bangkokpost.com/business/general/3040756/trade-highway-to-link-laos-with-neighbours>.
3. Border guards bust large drug trafficking case from Laos into Vietnam, *Voice of Vietnam*, 6 ตุลาคม 2025, <https://english.vov.vn/en/society/border-guards-bust-large-drug-trafficking-case-from-laos-into-vietnam-post1235571.vov>.
4. Thongsavanh Souvannasane, Authorities step up crackdown as drug smuggling cases surface across Laos, *Laotian Times*, 16 มกราคม 2026, <https://laotiantimes.com/2026/01/16/authorities-step-up-crackdown-as-drug-smuggling-cases-surface-across-laos>.
5. Narcotics Police Division, Khammouane province, SemiAnnual Narcotics Report 2025, 3 กุมภาพันธ์ 2026, Khammouane, Laos.
6. Top cop in Savannakhet sacked for underreporting drug seizures, *Radio Free Asia*, 8 กุมภาพันธ์ 2024, <https://www.rfa.org/english/news/laos/cop-02082024181633.html>.
7. ดู Transparency International, Corruption Perceptions Index 2025, <https://www.transparency.org/en/cpi/2025/index/laos>.
8. Thongsavanh Souvannasane, National Assembly approves salary revision for civil servants from January 2026, *Laotian Times*, 11 พฤศจิกายน 2025, <https://laotiantimes.com/2025/11/11/national-assembly-approves-salary-revision-for-civil-servants-from-january-2026/>.
9. Top cop in Savannakhet sacked for underreporting drug seizures, *Radio Free Asia*, 8 กุมภาพันธ์ 2024, <https://www.rfa.org/english/news/laos/cop-02082024181633.html>.
10. *Laotian Times*, Khammouane officials destroy 178 seized wild animal remains, Facebook, 19 สิงหาคม 2025, <https://www.facebook.com/share/p/17oGvmmBn1/>.
11. Two Lao men arrested for attempting to smuggle protected wildlife, *Laotian Times*, 28 สิงหาคม 2025, <https://laotiantimes.com/2025/08/28/two-lao-men-arrested-for-attempting-to-smuggle-protected-wildlife/>.
12. Oliver Holmes, Thai police arrest notorious wildlife trafficking suspect, *The Guardian*, 20 มกราคม 2018, <https://www.theguardian.com/environment/2018/jan/20/thai-police-arrest-notorious-wildlife-trafficking-suspect>.
13. อ้างแล้ว.
14. Tiger farms still operate in Laos, defying trafficking bans, *Radio Free Asia*, 19 มกราคม 2018, <https://www.rfa.org/english/news/laos/tigers-01192018160946.html>.
15. Nakhon Phanom ivory haul: Vietnamese woman arrested with 930 ivory pieces smuggled from Laos' Khammouane, *Laotian Times*, 17 ธันวาคม 2018, <https://laotiantimes.com/2018/12/17/ivory-haul-vietnamese-national-arrested/>.
16. ดู GI-TOC, Railroad to extinction: How a rail link with China supercharged an illegal wildlife tourism industry in Laos, กรกฎาคม 2025, <https://globalinitiative.net/analysis/railroad-to-extinction/>.
17. China's exploitation of scam centers in Southeast Asia, U.S-China Economic and Security Review Commission, 28 กรกฎาคม 2025.
18. ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2026 เจ้าหน้าที่ตำรวจในแขวงคำม่วนรายงานว่า ยังไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของผู้กระทำการหลอกลวงที่ถูกจับกุม ผู้ต้องสงสัยทั้งหมดถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำแขวงคำม่วน ในหมู่บ้านคำชีโก เมืองท่าแขก และยังคงถูกควบคุมตัวระหว่างการสอบสวน
19. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองตำรวจสืบสวนคดีอาญา เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน 4 ธันวาคม 2025.
20. Phontham Visapra, Lao woman arrested in Thailand for involvement in online scam ring, 25 กรกฎาคม 2025, *Laotian Times*, <https://laotiantimes.com/2025/07/25/lao-woman-arrested-in-thailand-for-involvement-in-online-scam-ring/>.
21. Interview with a government official from the Provincial Division of Industry and Commerce, Thakhek city, Khammouane province, 2 December 2025.
22. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากกองอุตสาหกรรมและการค้าประจำแขวง เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน 2 ธันวาคม 2025.
23. สัมภาษณ์หัวหน้าสถานที่ก่อสร้าง เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน 3 ธันวาคม 2025.
24. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหมู่บ้านในพื้นที่ แขวงคำม่วน 3 ธันวาคม 2025.
25. Lao United Organization, The case of the death of Capt. Ken, who died after the dismantling of a Chinese scammer group in Khammouane Province, Facebook, 28 ตุลาคม 2025, <https://www.facebook.com/share/1EBYajHmV7>.
26. Thai Lao Daily, Found! A killer in uniform – the dark mystery of the death of police captain Ken linked to the top commander, YouTube, 30 ตุลาคม 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=kTVwvemen4c>.
27. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ กองตำรวจสืบสวนคดีอาญา เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน 6 กุมภาพันธ์ 2026.
28. สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเสพิต อายุ 16 ปี เมืองพระสิหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
29. UNODC, Casinos, money laundering, underground banking, and transnational organized crime in East and Southeast Asia: A hidden and accelerating threat, มกราคม 2024, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2024/Casino_Underground_Banking_Report_2024.pdf.
30. สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเสพิต อายุ 16 ปี เมืองพระสิหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
31. UNODC, Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
32. อ้างแล้ว; ดูเพิ่มเติม GI-TOC, Global Organized Crime Index 2025, Cambodia country profile, <https://ocindex.net/country/cambodia>.
33. อ้างแล้ว.
34. UNODC, Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
35. ตามข้อมูลที่ได้รับจาก Meas Virith รองเลขาธิการ National Authority for Combating Drugs (NACD), Freshnews, YouTube, 21 ตุลาคม 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=TFJrquFel9k>
36. อ้างแล้ว.
37. อ้างแล้ว.
38. สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเสพิต อายุ 25 ปี เมืองพระสิหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
39. สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเสพิต อายุ 26 ปี เมืองพระสิหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
40. UNODC, Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
41. สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเสพิต อายุ 26 ปี เมืองพระสิหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.

42. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 16 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
43. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 30 ปี กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม 2025.
44. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 28 ปี กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม 2025.
45. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 26 ปี กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม 2025.
46. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 25 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
47. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 35 ปี จังหวัดโพธิสัตว์ ประเทศกัมพูชา 5 ธันวาคม 2025.
48. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 23 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
49. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจชาวกัมพูชา (ไม่เปิดเผยชื่อ) กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ตุลาคม 2025.
50. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 19 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
51. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 37 ปี จังหวัดโพธิสัตว์ ประเทศกัมพูชา 5 ธันวาคม 2025.
52. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 25 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
53. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 36 ปี จังหวัดโพธิสัตว์ ประเทศกัมพูชา 5 ธันวาคม 2025.
54. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 40 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
55. สัมภาษณ์ผู้ขายยาเสพติด อายุ 23 ปี เมืองพระสีหนุ ประเทศกัมพูชา 27 พฤศจิกายน 2025.
56. Cambodia records drop in drug seizures in 2025, *Khmer Times*, 2 มกราคม 2026, <https://www.khmertimeskh.com/501820030/cambodia-records-drop-in-drug-seizures-in-2025/>.
57. อ้างแล้ว.
58. UNODC, Cambodia removes hundreds of tons of toxic chemicals from illegal drug labs, 23 มิถุนายน 2025, <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2025/June/cambodia-removes-hundreds-of-tons-of-toxic-chemicals-from-illegal-drug-labs.html>.
59. Jason Eligh, A shallow flood: The diffusion of heroin in eastern and southern Africa, GI-TOC, พฤษภาคม 2020, <https://globalinitiative.net/analysis/heroin-east-southern-africa>.
60. Petch Petpailin, Thai student left homeless after bank account used as mule by classmate, *The Thaiger*, 14 พฤศจิกายน 2025, <https://thethaiger.com/news/national/thai-student-left-homeless-after-bank-account-used-as-mule-by-classmate>.
61. Petch Petpailin, Thai national football player loses 2.7 million baht to call centre scam, *The Thaiger*, 3 ธันวาคม 2024, <https://thethaiger.com/news/national/thai-national-football-player-loses-2-7-million-baht-to-call-centre-scam>.
62. Puntid Tantivangphaisal, Thai woman arrested in Bangkok for opening mule account, *The Thaiger*, 12 ธันวาคม 2024, <https://thethaiger.com/news/bangkok/thai-woman-arrested-in-bangkok-for-opening-mule-account>.
63. Wassayos Ngamkham, Police net Thai mule account holders linked to Chinese scam gang, *Bangkok Post*, 21 มกราคม 2026, <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/3180280/police-net-thai-mule-account-holders-linked-to-chinese-scam-gang>; *The Nation*, Police crackdown on 'mule accounts' aims to cut off 100-billion-baht scam network, 24 พฤศจิกายน 2025, <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704>; Khaosod English, Thai bank manager and staff arrested in Chinese scam network, 21 พฤษภาคม 2025, <https://www.khaosodenglish.com/news/2025/05/21/thai-bank-manager-and-staff-arrested-in-chinese-scam-network/>.
64. ผู้ถือบัญชีม้าต้องโทษจำคุกสูงสุดสามปี และปรับสูงสุด 300,000 บาท (ประมาณ 9,200 ดอลลาร์สหรัฐ). *The Nation*, Police crackdown on 'mule accounts' aims to cut off 100-billion-baht scam network, 24 พฤศจิกายน 2025, <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704> <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704>.
65. บัญชีม้า ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษรว่า 'บัญชีม้า' มีแนวโน้มมาจากสำนวนภาษาไทยว่า ม้าโซ่ (บุคคลที่ถูกใช้ให้กระทำการแทนผู้อื่น) หรือ ม้ารับจ้าง (ผู้รับจ้างกระทำการแทน). TTB Bank, Why do people call online scammers 'mule accounts'?, Facebook, 26 November 2025, <https://www.facebook.com/share/p/18DA5nBq8v/>.
66. *The Economist*, How Chinese networks clean dirty money on a vast scale, 22 เมษายน 2024, <https://www.economist.com/china/2024/04/22/how-chinese-networks-clean-dirty-money-on-a-vast-scale>; *United States v. Li*, Docket Number 2:24-cr-00311, Court Listener, 28 เมษายน 2024, <https://www.courtlistener.com/docket/68539688/1/united-states-v-li/>.
67. US Department of the Treasury, National money laundering risk assessment, 2024, <https://home.treasury.gov/system/files/136/2024-National-Money-Laundering-Risk-Assessment.pdf>; Ng Kang-chung, 124 suspects arrested in Hong Kong for allegedly lending accounts to fraudsters, *South China Morning Post*, 24 ธันวาคม 2024, <https://www.scmp.com/news/hong-kong/article/3292173/124-suspects-arrested-hong-kong-allegedly-lending-accounts-fraudsters>.
68. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมออนไลน์ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. Bank of Thailand, From bank accounts to crypto wallets – when mule accounts evolve, 8 เมษายน 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>.
69. Ministry of Digital Economy and Society, DE reveals that the AOC 1441 Center has suspended more than 135,000 mule accounts in the first three months of 2025, Facebook, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=973681928273908>.
70. *The Nation*, Thailand leads Southeast Asia in mobile banking application usage, 3 ตุลาคม 2024, <https://www.nationthailand.com/business/banking-finance/40042041>.
71. Anuk Pitukthanin, Research finding presentation on 'A life of mule account: Decoding the mule-account cycle, the complexity of becoming both a victim and a suspect', Mandarin Hotel Bangkok hosted by the Faculty of Economics, Chulalongkorn University, 17 ธันวาคม 2025. สามารถดูสไลด์ได้ที่: https://drive.google.com/file/d/1xYLnjXbzQGKrqjAl_aWppW2RCY-NgaKG/view.
72. Sal Forest, Responsibility of financial institutions for online threats through mobile banking systems, 17 มีนาคม 2025, หน้า 40; Khaosod Online, Money-mule ring busted: four suspects arrested, including bank employee who opened accounts for 500 baht each, 17 มกราคม 2026, https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_10101502.
73. สัมภาษณ์อดีตเจ้าของเว็บไซต์พนันออนไลน์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย 2 มกราคม 2026.
74. KrungSriSimple, Warning! Your account could become a mule account without you realizing it – featured in Krungsri The Coach Ep. 171, YouTube, 8 พฤศจิกายน 2024, <https://youtu.be/kDDML1p5hYM?si=eAdYdJq5Jg6jsAb>.
75. อ้างแล้ว.
76. University of Phayao, Research recap: Exposing scammers' tactics—not only stealing victims' assets, but also turning them into unwitting money mules, 26 ธันวาคม 2025, <https://www.up.ac.th/NewsRead.aspx?itemID=36560>.

77. CIB, CIB Cracks down on gang exploiting migrant workers to open mule accounts, Facebook, 9 มกราคม 2025, <https://www.facebook.com/CIBTHAILAND/posts/สำรวจสอบสวนกลาง-cib-จับขบวนการหลอกรางงานต่างด้าวเปิดบัญชีม้า-พบเงินหมุนเวียนรวมก/634680899065451/>.
78. อ้างแล้ว.
79. Thai Post, Lao woman says scammers tricked her into opening mule account; arrest warrant found as she crossed Mekong for baby's milk, 22 กรกฎาคม 2025, <https://www.thaipost.net/district-news/828648/>.
80. Matichon Online, Lao man arrested at Nong Khai border for using his bank account to withdraw 180,000 baht for scammer gang, 16 พฤศจิกายน 2025, https://www.matichon.co.th/region/news_5459907.
81. จากการวิจัย ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าเครือข่ายอาชญากรรมสรรหานายหน้าเหล่านี้อย่างไร โดยนายหน้าเหล่านี้มักเป็นผู้มีอิทธิพลในชุมชน พวกเขารู้จักชุมชนของตนเป็นอย่างดี และสมาชิกในชุมชนต้องพึ่งพาพวกเขาเพื่อขอความช่วยเหลือ ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากระบบอุปถัมภ์ ด้วยเหตุนี้ สมาชิกในชุมชนจึงมักเกรงกลัวนายหน้าในท้องถิ่นเหล่านี้และรู้สึกว่าการต้องพึ่งพาพวกเขาในการดำเนินชีวิตประจำวัน.
82. สัมภาษณ์ Athitaya Jaiyim, มูลนิธิกระจกเงา, 6 มกราคม 2026.
83. Bangkok Bank, Technology enhances security: any money transfer of 50,000 baht or more requires facial scanning, <https://www.bangkokbank.com/th-TH/personal/Grow-Club/FacelD>.
84. Krungthai, The Thai Bankers' Association confirms that banking apps are secure and stable, and facial scanning is required for every transaction over 50,000 baht, 8 พฤศจิกายน 2023, <https://krungthai.com/th/krungthai-update/news-detail/2675>; Bangkok Bank, Technology enhances security: any money transfer of 50,000 baht or more requires facial scanning, <https://www.bangkokbank.com/th-TH/personal/Grow-Club/FacelD>; SCB, Prepare for facial verification when performing the following transactions via the SCB EASY app, <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/digital-banking/scb-easy/easy-security/pre-biometric-security>.
85. Dailynews Online, Call-center scam network busted; suspects involved in mule-account operations arrested, 2 ธันวาคม 2024, <https://www.dailynews.co.th/news/4144366/>; Thai PBS, Call-center gangs use rental houses instead of hotels as waiting locations for money mules, Facebook, 15 ตุลาคม 2025, <https://www.facebook.com/watch/?v=1107150071466829>; Nation Online, Thai victim fleeing Poipet after being tricked into becoming a money mule walks through sugarcane fields for three hours, YouTube, 25 ธันวาคม 2025, <https://youtu.be/1btvSYjVrWI>.
86. แม้ว่าความเชื่อมโยงนี้ดูมีความเป็นไปได้ แต่คณะผู้วิจัยไม่สามารถยืนยันความเชื่อมโยงดังกล่าวได้.
87. News CH7, Authorities bust a mule-account network that recruited villagers to open bank accounts for criminals, 22 กุมภาพันธ์ 2025, <https://news.ch7.com/detail/786565>.
88. อ้างแล้ว: ดูเพิ่มเติม 3MitiNews, Central Investigation Bureau shuts down a mule-account ring, Facebook, 10 มกราคม 2026, <https://www.facebook.com/watch/?v=1642017650487042>.
89. แม้ว่าความขัดแย้งบริเวณชายแดนระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาจะทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงกลางปี 2025 ซึ่งยังคงดำเนินอยู่และส่งผลให้มีการปิดพรมแดนทางบกอย่างเป็นทางการ แต่มีรายงานว่าจุดผ่านแดนอรัญประเทศ-ปอยเปตยังคงเป็นเส้นทางที่ใช้ในการค้ามนุษย์โดยทั่วไป. ดู News CH7, Authorities bust a mule-account network that recruited villagers to open bank accounts for criminals, 22 กุมภาพันธ์ 2025, <https://news.ch7.com/detail/786565>.
90. 3MitiNews, Central Investigation Bureau shuts down a mule-account ring, Facebook, 10 มกราคม 2026, <https://www.facebook.com/watch/?v=1642017650487042>.
91. อ้างแล้ว.
92. CIB, Police bust a 'corporate mule account' gang linked to an online gambling network; over just four days, more than 100 million baht in transactions were uncovered, Facebook, 18 ธันวาคม 2025, <https://www.facebook.com/CIBTHAILAND/posts/หลายแก๊ง-บัญชีม้าบริษัท-เครือข่ายพนันออนไลน์-4-วัน-พบเงินหมุนเวียนทะลุ-100-ล้านบาท/908740274992844/>.
93. Bank of Thailand, Joint press conference on cooperation to address corporate mule accounts, 14 มีนาคม 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250314.html>.
94. Kasikorn Bank, Opening a company, business, or corporate account is now more convenient and easier, <https://www.kasikornbank.com/th/business/saving/pages/account.aspx>.
95. Krungrsri Bank, Krungrsri iPro: Open a business account online and start using it immediately, <https://www.krungrsri.com/th/business/digital-solutions/corporate-solutions/krungrsri-ipro>.
96. Bank of Thailand, From bank accounts to crypto accounts: when mule accounts evolve, 8 เมษายน 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>.
97. Thai Publica, BoT teams up with five agencies to tighten crackdown on corporate mule accounts, 14 มีนาคม 2025, <https://thaipublica.org/2025/03/bank-of-thailand-strengthens-measures-to-curb-mule-accounts-03/>.
98. PRD, The Minister of Digital Affairs kicks off the AOC 1441 Center to tackle online fraud – a one-stop Service for the public, 1 พฤศจิกายน 2023, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/228754>; The Standard, The prime minister is set to discuss with security agencies on June 23 to address online crime, 21 มิถุนายน 2025, <https://thestandard.co/pm-callcenter-scam-gambling-crackdown/>; Nation Online, Live: The prime minister announces measures to address transnational crime, YouTube, 23 มิถุนายน 2025, <https://www.youtube.com/live/oMz5O6UjU1l>.
99. Royal Thai Government, PM Anutin declares war on technology-related crime (scammers), uniting all networks and stressing that victory is the only option!, 6 November 2025, <https://www.thaigov.go.th/news/101948>; BBC News, What has the 'Anutin' government done so far before declaring the 'national agenda' to crack down on scammers?, 21 ตุลาคม 2025, <https://www.bbc.com/thai/articles/c5yp98pp9keo>.
100. Bank of Thailand, From bank accounts to crypto wallets – when mule accounts evolve, 8 เมษายน 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>; Secretariat of the Senate, The Emergency Decree on Digital Asset Businesses (Amendment No. 2) B.E. 2568 (2025), 24 มิถุนายน 2025, <https://www.senate.go.th/view/386/News/จันทร์Law/322/TH-TH>; Ministry of Digital Economy and Society, DE upgrades the AOC 1441 Center to CROC to enhance data-integration efficiency in combating 'online criminals', Facebook, 26 เมษายน 2025, <https://www.facebook.com/prde.official/posts/ติอี-ยกระดับศูนย์-aoc-1441-สู่-ศปอท-เพิ่มประสิทธิภาพบูรณาการข้อมูลปรับ-โจรออนไลน์/982347324074035/>.
101. PRD, The Anti-Online Crime Operations Center (1441) will open for public service this November 1st, 26 ตุลาคม 2023, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/227171>; Bank of Thailand, BoT sets standards for the banking sector regarding shared responsibility under the Royal Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crimes, 28 เมษายน 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250428.html>; Ministry of Digital Economy and Society, DE upgrades the AOC 1441 Center to CROC to enhance data-integration efficiency in combating 'online criminals', Facebook, 26 เมษายน 2025, <https://www.facebook.com/prde.official/posts/ติอี-ยกระดับศูนย์-aoc-1441-สู่-ศปอท-เพิ่มประสิทธิภาพบูรณาการข้อมูลปรับ-โจรออนไลน์/982347324074035/>.

com/prde.official/posts/ตีอี-ยกระดับศูนย์-aoc-1441-สู่-ศปท-เพิ่มประสิทธิภาพบูรณาการข้อมูลปรับ-โจรออนไลน์/982347324074035/.

102. AMLO, Operational guidelines for financial institutions of the banking type, มีนาคม 2023, https://ses1.amlo.go.th/uploads/content_attachfile/attach_202408271003_66cd41f581323.pdf.
103. Bank of Thailand, BoT sets standards for the banking sector regarding shared responsibility under the Royal Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crimes, 28 เมษายน 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250428.html>.
104. The Emergency Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology-Related Crimes B.E. 2566 (2023), 16 มีนาคม 2023, Royal Gazette, No. 140, Section 18A, หน้า 1–7.
105. อ้างแล้ว.
106. Bank of Thailand, Suspending 'mule accounts' to break the scammers' cycle, <https://www.bot.or.th/th/fraud/mule-suspend.html>.
107. EfinanceThai, BoT steps up efforts to break criminal networks, preparing to freeze all accounts across all banks if a person's name is linked to the flow of fraudulent funds, 13 มิถุนายน 2024, <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?id=dzNWZVZaamZkRWs9>.
108. Thairath Money, Summary of 10 timelines explaining the hot issue: Why are innocent people affected by banks freezing mule accounts?, 15 กันยายน 2025, https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2882954; Thai PBS, Analysis: 'freezing mule accounts' – why innocent people get caught in the crossfire and have their accounts locked, 15 กันยายน 2025, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/356552>; Thai PBS, Trapped in the "mule account" trap, YouTube, 29 ตุลาคม 2025, <https://youtu.be/JNC2OCeVJ78>.
109. Thairath Money, Summary of 10 timelines explaining the hot issue: Why are innocent people affected by banks freezing mule accounts?, 15 กันยายน 2025, https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2882954.
110. Anuk Pitukthanin, Research finding presentation on 'A life of mule account: Decoding the mule-account cycle, the complexity of becoming both a victim and a suspect', Mandarin Hotel Bangkok, hosted by the Faculty of Economics, Chulalongkorn University, 17 ธันวาคม 2025. สามารถดูสไลด์ได้ที่: https://drive.google.com/file/d/1xYLnjXbzQGKrqjAl_aWppW2RCY-NgaKG/view.
111. Joshua Kurlantzick, At Vietnam's party congress, To Lam entrenches repression and targets growth, Council on Foreign Relations, 23 มกราคม 2026, <https://www.cfr.org/articles/vietnams-most-important-party-congress-in-years-entrenches-repression-but-is-unclear-how-to-boost-growth>.
112. Nguyen Ngoc Nhu Quynh, Meta lends a censoring hand to Vietnam's party congress, *Asia Times*, 23 มกราคม 2026, <https://asiatimes.com/2026/01/meta-lends-a-censoring-hand-to-vietnams-party-congress>.
113. อ้างแล้ว.
114. อ้างแล้ว.
115. อ้างแล้ว.
116. ตัวอย่างเช่น รายงาน Freedom in the World จัดอันดับเวียดนามว่า 'ไม่เสรี' โดยได้คะแนน 20/100 ในปี 2025 (ด้านสิทธิทางการเมืองได้คะแนน 4/40 และด้านเสรีภาพพลเมืองได้คะแนน 16/60). ดู Freedom House, Freedom in the World, <https://freedomhouse.org/country/vietnam/freedom-world/2025>; Civicus จัดอันดับเวียดนามว่า 'ปิด' มาโดยตลอด โดยในปี 2024 ได้คะแนน 10/100. ดู Civicus, Vietnam: Regime criminalises activists on trumped up charges and labels aid group as 'terrorists', 1 กรกฎาคม 2025, <https://monitor.civicus.org/explore/vietnam-regime-criminalises-activists-on-trumped-up-charges-and-labels-aid-group-as-terrorists/>. นับตั้งแต่เริ่มมีการรายงาน Reporters Without Borders ได้จัดอันดับเวียดนามให้อยู่ใน 10 ประเทศอันดับท้ายสุดด้านเสรีภาพสื่อ
- ปัจจุบันเวียดนามอยู่ในอันดับที่ 173 จาก 180 ประเทศ. ดู Reporters Without Borders, Vietnam, <https://rsf.org/en/country/vietnam>. Vietnam also remains a top jailer of independent journalists. See Reporters Without Borders, 2025, a deadly year for journalists: this is where hate and impunity lead, 9 ธันวาคม 2025, <https://rsf.org/en/2025-deadly-year-journalists-where-hate-and-impunity-lead>. สำหรับเวียดนาม Committee to Protect Journalists ระบุว่ามียกขบวนผู้ถูกคุมขัง 16 คน. ดู Committee to Protect Journalists, Human Rights Day 2025: CPJ calls on Asian governments to free imprisoned journalists, 8 ธันวาคม 2025, <https://cpj.org/2025/12/human-rights-day-2025-cpj-calls-on-asian-governments-to-free-imprisoned-journalists/>. องค์การติดตามสิทธิมนุษยชน Defend the Defenders ระบุว่ามียกขบวนทางความคิดอย่างน้อย 268 คน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2025. ดู Defend the Defenders, Defend the Defenders' latest statistics: Vietnam holds 268 prisoners of conscience, 4 มกราคม 2026, <https://www.vietnamhumanrightsdefenders.net/2026/01/04/defend-the-defenders-latest-statistics-vietnam-holds-268-prisoners-of-conscience/>. ความแตกต่างระหว่างสถิติเหล่านี้เป็นผลมาจากวิธีการวิจัย ปริมาณข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาคดีและคำพิพากษาที่เผยแพร่อย่างจำกัด ตลอดจนการควบคุมตัวก่อนการพิจารณาคดีเป็นเวลานานในบางกรณี.
117. Vietnam Media Project, Censorship in Vietnam – state media under unprecedented attack, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMji>.
118. Government of Vietnam, 1997, Decree No. 21/CP on the Regulation of Internet Services.
119. Dieu Lam, Jonathan Boymal และ Bill Martin, Internet diffusion in Vietnam, *Technology in Society*, 26, 1 (2004), หน้า 39–50.
120. ดู Press Law of 1999, มาตรา 17 c.2 and Press Law of 2016 มาตรา 37; Xuan-Huong Nguyen และ Bae Yooil, Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press, *Journal of International and Area Studies*, 30, 2 (2023), หน้า 1–24.
121. ข้อมูลที่ได้รับจาก Kwok Fung Au ตัวแทนภาคประชาสังคมเวียดนาม 18 กุมภาพันธ์ 2026 ทางออนไลน์.
122. Giang Nguyen-Thu, Vietnamese media going social: Connectivism, collectivism, and conservatism, *The Journal of Asian Studies* 77, 4 (พฤศจิกายน 2018), หน้า 895–908.
123. Facebook ในเวียดนามเคยล้ำหลังกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง. ภายในปี 2017 Facebook ในเวียดนามได้ตามทันประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค. ดู <https://www.slideshare.net/slideshow/digital-in-2017-global-overview/71310245#28>.
124. Xuan-Huong Nguyen และ Bae Yooil, Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press, *Journal of International and Area Studies*, 30, 2 (2023), หน้า 1–24.
125. Thanh Huyen Nguyen, The fight against corruption in Vietnam: The role of online press, *VNU Journal of Science: Policy and Management Studies*, 36, 3 (2020).
126. OCCRP, Vietnam: Death sentence for corrupt executives, 23 กุมภาพันธ์ 2017, <https://www.occrp.org/en/news/vietnam-death-sentence-for-corrupt-executives>.
127. Geoffrey Cain, Why Vietnam's political reshuffling won't fix a struggling economy, *Time*, 19 มกราคม 2011, <https://time.com/archive/6952099/why-vietnams-political-reshuffling-wont-fix-a-struggling-economy/>.
128. Hoang Thanh Danh Nguyen, *Blue Pawn, Red Pawn and the Communist Party of Vietnam's Gambit for Legitimacy*, ISEAS-Yusuf Ishak Institute, กรกฎาคม 2025.
129. Thanh Huyen Nguyen, The fight against corruption in Vietnam: The role of online press, *VNU Journal of Science: Policy and Management Studies*, 36, 3 (2020).
130. Thai Nguyen-Van-Quoc, Ethemcan Turhan และ Ronald Holzhaecker, Activism and non-activism: The politics of claiming environmental justice in Vietnam, *Environment and Planning E:*

- Nature and Space* 6, 2 (2023), หน้า 976–1006; Thai Nguyen-Van-Quoc, Elen-Maarja Trell, และ Gunnar Mallon, More than keyboard heroes?, #ichoosfish, disaster framing, and environmental protests in Vietnam, *Media, Culture & Society*, 46, 6 (2024), หน้า 1141–1161.
131. Giang Nguyen-Thu, Vietnamese media going social: Connectivism, collectivism, and conservatism, *The Journal of Asian Studies*, 77, 4 (พฤศจิกายน 2018), หน้า 895–908.
 132. Nguyen Thi Kieu Vien, The fight against corruption in Vietnam takes a positive turn, *Sustainable Vietnam*, 10 มกราคม 2020, <https://sustainablevietnam.com/2020/01/10/the-fight-against-corruption-in-vietnam-takes-a-positive-turn/>.
 133. ภายหลังการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว ได้มีการออกกฎหมายสองฉบับ ได้แก่ 53/2022/NĐ-CP และ 13/2023/NĐ-CP เพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว.
 134. ตู Decision No. 362/QĐ-TTg ซึ่งลงนามเมื่อ 3 เมษายน 2019 หรือที่เรียกว่า National Press Development and Management Planning Until 2025.
 135. Vietnam Media Project, Censorship in Vietnam – State media under unprecedented attack, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
 136. Huong Nguyen, The Press Plan of 2025 and the rise of digital authoritarianism in Vietnam, 23 ธันวาคม 2023, <https://usvietnam.uoregon.edu/en/the-press-plan-of-2025-and-the-rise-of-digital-authoritarianism-in-vietnam/>.
 137. Xuan-Huong Nguyen และ Bae Yooil, Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press, *Journal of International and Area Studies*, 30, 2 (2023), หน้า 1–24.
 138. Vietnam Media Project, Censorship in Vietnam – State media under unprecedented attack, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
 139. อ้างแล้ว.
 140. โดยเฉลี่ยแล้ว เวียดนามจำคุกนักข่าวมากกว่าสองคนต่อปี นอกจากการปราบปรามเหล่านี้แล้ว ยังมีนักข่าวอีกเก้าคนถูกจำคุกในปี 2011.
 141. รัฐสภายังไม่ได้เผยแพร่กฎหมายฉบับสุดท้ายที่ได้รับการรับรอง แต่สามารถดูร่างกฎหมายที่มีการเผยแพร่ได้ที่: Ministry of Science and Technology, <https://mst.gov.vn/van-ban-phap-luat/du-thao/2223.htm>. ดูเพิ่มเติม Socialist Republic of Viet Nam, Government News, Major takeaways from National Assembly's 10th session, 29 มีนาคม 2026, <https://en.baohinhphu.vn/major-takeaways-from-national-assemblys-10th-session-111251212090126868.htm>
 142. ข้อมูลที่ได้รับจาก Kwok Fung Au เจ้าหน้าที่โครงการ 18 กุมภาพันธ์ 2026 ทางออนไลน์.
 143. UN Office of the High Commissioner for Human Rights, Sentencing of environmental human rights defenders in Viet Nam, กันยายน 2023, <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2023/09/sentencing-environmental-human-rights-defenders-viet-nam>.
 144. Mark Sidel, U.S.–Asia Law Institute, *Vietnam's Closing Legal Space for Civil Society*, 3, 14 (มกราคม 2023), <https://usali.org/usali-perspectives-blog/vietnams-closing-space-for-civil-society>.
 145. Jonathan Head และ Truong My Lan Thu Bui, Vietnamese billionaire sentenced to death for \$44bn fraud, BBC, 11 เมษายน 2024, <https://www.bbc.com/news/world-asia-68778636>.
 146. VietnamPlus, Thuan An Group case: Almost all 4.59 million USD in damage recovered, 9 สิงหาคม 2025, <https://en.vietnamplus.vn/thuan-an-group-case-almost-all-459-million-usd-in-damage-recovered-post326147.vnp>.
 147. *The Economist*, Vietnam's growth is fast—but fragile, 8 มกราคม 2026, <https://archive.is/20260109112815/https://www.economist.com/finance-and-economics/2026/01/08/vietnams-growth-is-fast-but-fragile>.

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

เกี่ยวกับ Global Initiative

Global Initiative Against Transnational Organized Crime เป็นเครือข่ายระดับโลกที่มีผู้เชี่ยวชาญในเครือข่ายมากกว่า 700 คนจากทั่วโลก Global Initiative จัดให้มีเวทีเพื่อส่งเสริมการอภิปรายที่กว้างขวางยิ่งขึ้นและแนวทางที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างยุทธศาสตร์ระดับโลกที่ครอบคลุมและทั่วถึงในการต่อต้านองค์กรอาชญากรรม

www.globalinitiative.net

Australian Government

Mekong Network to Counter Transnational Crime (MNET-CTC) ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียผ่านความร่วมมือหุ้นส่วนลุ่มแม่น้ำโขง-ออสเตรเลีย และดำเนินการโดย Global Initiative Against Transnational Organized Crime

